

Bundel van de Raadsplein info/debat Raadzaal van 15 januari 2018

Agenda bijlagen

Korte terugblik raadsplein info-debat d.d. 15 januari 2018

- 1.a Opening en mededelingen (19.30 – 19.35 uur)
- 1.b Vaststelling van de agenda
- 1.c Inspreken niet-geagendeerde onderwerpen
- 2 Informatieronde
- 3 Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (19.35 – 20.50 uur)

In juli 2017 is besloten een poging te doen het Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (GCECA) naar Zwolle te krijgen. In goede samenwerking met een aantal partners is het gelukt om op tijd een goed bod neer te leggen. In september 2017 heeft het GCECA bekendgemaakt dat men gekozen heeft voor het bid dat is ingediend door de coalitie van Rotterdam/Groningen. Middels een informatienota wordt de raad over dit proces geïnformeerd en gaat het college nader in op het bod dat is gedaan en het vervolg. Op 27 november 2017 heeft de raad op verzoek van de ChristenUnie besloten deze informatienota te agenderen voor bespreking in een informatieronde. De ChristenUnie constateert dat door het opstellen van het bidbook veel energie en know how is ontstaan bij de samenwerkende partners. Daarom wil deze fractie graag met de betrokkenen in gesprek om de kansen en mogelijkheden te verkennen om in de toekomst vergelijkbare initiatieven naar Zwolle te halen. Verder is het van belang om te bespreken hoe Zwolle zich permanent kan profileren als klimaatadaptieve stad en hoe het staat met de doorontwikkeling van de Climate Campus. Voor de informatieronde wordt een selectie van organisaties en personen uitgenodigd die betrokken waren bij het opstellen van het bidbook.

Voor technische en feitelijke vragen: Geert Janssen (2092) G.Janssen@zwolle.nl

Informatienota Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation

Bijlage 1 - Bidbook Global Centre of Excellence on Climate Adaptation

Bijlage 2 - Brief ministerie I&M Bid for housing GCECA

5-2 Agenderingsverzoek CU- Informatienota Afronding GCECA.

Bijdrage vanuit het Waterschap
- 4 Pauze (20.50 – 21.00 uur)
- 5 Debatronde
- 6 Prestatieafspraken woningbouwcorporaties

Op 18 december 2017 stond deze informatienota ter kennisname op de lijst van ingekomen stukken. Op verzoek van de fracties van de SP en GroenLinks heeft de raad besloten deze nota te agenderen voor een debatronde.

In de nota informeert het college de raad over de actualisatie van de prestatieafspraken met de huurdersorganisaties en woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang voor 2018. Ook de in 2017 behaalde resultaten worden benoemd. Het college is voornemens de uitvoering van de afspraken binnen de in 2016 vastgestelde lijnen voort te zetten. Daarnaast zijn met Woonzorg Nederland ook prestatieafspraken gemaakt voor de periode 2018-2019.

De agenderende fracties willen het college input leveren voor bijsturing voor de komende jaarschijf(en). Aanleiding is dat de fracties stellen dat de woningmarkt veranderd is. De debatvraag luidt: Zijn er aanvullende maatregelen en/of bijsturing nodig om te zorgen dat de huidige doelen worden gehaald? En: Zijn er gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt aanvullende doelen/maatregelen nodig?

Voor technische en feitelijke vragen: René van Dijk (06-19691993) R.van.Dijk@zwolle.nl

Informatienota Prestatieafspraken 2018

1. jaarschijf 2018

2. Prestatieafspraken Woonzorg Nederland en gemeente Zwolle

5-1 Aangepast Agenderingsverzoek SP- Informatienota Prestatieafspraken 2018
- 7 Sluiting (22.00 uur)

Raadsplein info/debat Raadzaal

Vergadering d.d.	15 januari 2018
Locatie	Raadzaal
Aanvang	19.30
Eindtijd	22.00
Voorzitter	Dhr. J. Looijenga
Griffier/secretaris	Dhr. H. Veraart

- 1.a. Opening en mededelingen (19.30 – 19.35 uur)
De voorzitter opent de vergadering om 19.40 uur.
- 1.b. Vaststelling van de agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
- 1.c. Inspreken niet-geagendeerde onderwerpen
Er hebben zich geen sprekers gemeld.
2. Informatieronde
3. Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (19.35 – 20.50 uur)
In de zomer van 2017 is een poging gedaan om het Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (GCECA) naar Zwolle te krijgen. Samen met een aantal partners is het gelukt om een goed bod neer te leggen. Het GCECA heeft echter gekozen voor het aanbod van Rotterdam en Groningen. Op verzoek van de ChristenUnie wordt de informatienota over dit onderwerp besproken.
Aanwezig zijn enkele personen die primair betrokken waren bij het opstellen van het bidbook. Het betreft Liesbeth Rijdsdijk van Windesheim Honours College, Edwin van der Strate van Adviesbureau Tauw en de vertegenwoordigers van de gemeente Zwolle, Geert Janssen, Godelieve Wijffels en Renate Postma. Verder is aanwezig wethouder Anker. Aan het begin van de vergadering bliken zij terug op het proces. Doordat er op het thema klimaatadaptatie in de regio al volop wordt samengewerkt was er een goede voedingsbodem om in relatief korte tijd een goed bod neer te leggen. We zijn het helaas niet geworden, maar hebben Zwolle wel op de kaart gezet. Vervolgens krijgen fracties de mogelijkheid vragen te stellen. De vragen gaan onder andere over de manier waarop de samenwerking, de opgedane kennis en de positieve energie kan worden gebruikt voor een vervolg. In de vorm van de Climate Campus kan Zwolle zich permanent profileren als klimaatadaptieve stad. Hierbij zijn totaal 44 partners betrokken en er wordt hard gewerkt om de organisatie vorm te geven. Er wordt een actieprogramma opgesteld, een netwerk opgebouwd en gewerkt aan talentontwikkeling. In de hele regio zijn projecten, maar in Zwolle is vooral de Spoorzone een uitdaging. Enerzijds is door de stenige omgeving sprake van hittestress en anderzijds kunnen de gebouwen duurzamer worden gemaakt. Voor deze opgave wordt samengewerkt in het Noord-Europese programma CATCH. Om de resultaten van de inspanningen te meten en inzichtelijk te maken wordt er nagedacht over het opzetten van een monitoringssysteem. Daarnaast is men bezig met het meer uitdragen van alle activiteiten. Dit doet men o.a. door publicaties, informatiemarkten, deelname aan (internationale) conferenties en het stimuleren van initiatieven van de 'community'.
Aan het eind van de vergadering is de conclusie dat de informatienota voor kennisgeving kan worden aangenomen.
4. Pauze (20.50 – 21.00 uur)
5. Debatronde

6. Prestatieafspraken woningbouwcorporaties

Op verzoek van de fracties van de SP en GroenLinks wordt er een debat gevoerd over de informatienota die gaat over de actualisatie van de prestatieafspraken met de huurdersorganisaties en woningcorporaties DeltaWonen, SWZ en Openbaar Belang. Er wordt gedebatteerd over de vraag of er gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt aanvullende maatregelen en/of bijsturing nodig zijn om te zorgen dat de huidige doelen worden gehaald. De agenderende fracties vinden dat er wel een tandje bij kan. Ze zijn teleurgesteld over de resultaten tot nu toe en willen meer actie en beleid. Primair is men van mening dat er sneller meer sociale huurwoningen bij moeten komen en dat er harder gewerkt moet worden aan de verduurzaming van het woningbezit. Verder wil men resultaat zien op het gebied van de semipermanente woningbouw, de ombouw van kantoren tot woningen, de huisvesting van statushouders, studentenhuisvesting, doorstroming en woningruil. Wethouder De Heer herkent de opgave en geeft aan dat de afspraken er op zijn gericht om de doelstellingen uit de vastgestelde woonvisie te halen. Onderwerp van gesprek is de afspraken met de corporaties van de jaarschijf 2018. Besluiten over aanvullende acties of bijstellingen van beleid zullen moeten plaatsvinden bij de behandeling van de Ontwikkelstrategie Wonen, die dit jaar zal plaatsvinden. Wat de versnellingsactie betreft komt er binnenkort een informatienota waarin de stand van zaken wordt geschetst. Ook kondigt de wethouder een nota aan over de ontwikkelingen in Stadshagen, daarbij zal ingegaan worden op de manier waarop het college wil omgaan met de prioritaire en niet-prioritaire gebieden. Alles is er op gericht om de komende tien jaar 6000 woningen te realiseren zowel in Stadshagen als elders in de stad. De wethouder zegt nog toe dat hij schriftelijk zal ingaan op de vraag over de pilot hospitaverhuur, die niet verder doorgezet wordt vanwege vele juridische bezwaren. Aan het eind van de debatronde is de conclusie dat de informatienota voor kennisgeving kan worden aangenomen.

7. Sluiting (22.00 uur)

De voorzitter sluit de vergadering om 22.30 uur

Raadsplein info/debat Raadzaal

Datum 15 januari 2018

onderwerp	Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (19.35 – 20.50 uur)
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Janssen, Geert (2092)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation Bijlage: Bijlage 1 - Bidbook Global Centre of Excellence on Climate Adaptation Bijlage: Bijlage 2 - Brief ministerie I&M Bid for housing GCECA Bijlage: 5-2 Agenderingsverzoek CU- Informatienota Afronding GCECA. Bijlage: Bijdrage vanuit het Waterschap

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het bod dat door de provincie Overijssel, waterschap Drents-Overijsselse Delta en de gemeente Zwolle is gedaan om het Global Centre of Excellence on Climate Adaptation in Zwolle te vestigen;
2. De vervolgstappen die worden gezet om de Climate Campus verder uit te bouwen;

Informatienota voor de raad

Datum 18 oktober 2017

Onderwerp	Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation
Versienummer	2.0

Portefeuillehouder Ed Anker

Informant Geert Janssen
Afdeling OWA / CSADV
Telefoon 038 - 498 2092
Email G.Janssen@zwolle.nl
Bijlagen Bijlage 1 - Bidbook 'Dutch Demonstration Delta in Zwolle'
Bijlage 2 – Brief ministerie I&M 'Bid for housing GCECA'

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- 1 Het bod dat door de provincie Overijssel, waterschap Drents-Overijsselse Delta en de gemeente Zwolle is gedaan om het Global Centre of Excellence on Climate Adaptation in Zwolle te vestigen;
- 2 De vervolgstappen die worden gezet om de Climate Campus verder uit te bouwen;

Datum 18 oktober 2017

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Voor het zomerreces (17 juli) heeft uw raad ingestemd met de inzet om het Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (GCECA) naar Zwolle te krijgen. Samen met de provincie Overijssel, het waterschap Drents-Overijsselse Delta, de NS, ondersteund door Windesheim en adviesbureau TAUW is er in de weken daarna hard gewerkt aan de teksten voor het in te dienen webformulier, ontwerp en visualisatie van de huisvesting, een bidbook en de financiering. Het webformulier is 1 september ingediend.

Op 21 september heeft het GCECA bekendgemaakt dat het geplande jurybezoek aan drie potentiële steden geen doorgang zal vinden, omdat men gekozen heeft voor het bid dat is ingediend door de coalitie van Rotterdam/Groningen. Zwolle mag zich de trotse 'runner-up' noemen in de competitie voor de vestiging van het GCECA. Uiteraard is het teleurstellend dat het klimaatcentrum niet in onze regio zal worden gevestigd. Een tweede plaats in deze zware competitie bewijst echter wel dat we een goed aanbod hebben gedaan.

Met deze informatienota willen we u informeren over het bod dat is gedaan en een eerste aanzet geven tot het vervolg.

Kernboodschap

De regio Zwolle heeft zich met het bid voor het GCECA internationaal gepresenteerd als een gebied met een lange en succesvolle traditie op het gebied van klimaatadaptatie. Belangrijkste winst van het proces is dat de samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij klimaatadaptatie nog verder is verstevigd.

Naast verdere versteviging van de samenwerking, heeft Zwolle zich sterk kunnen profileren als klimaatadaptatie stad van Nederland (onder andere via communicatiemiddelen, zoals een film die is gemaakt en de website www.climate-campus.nl). Het proces heeft ook een versnelling gegeven aan de ontwikkeling van de Climate Campus (een intentieverklaring is opgesteld en een beeldmerk ontwikkeld).

De ontstane energie en samenwerking heeft Zwolle op een volgend niveau gebracht. Dit willen we vasthouden voor de doorontwikkeling van de Climate Campus.

Consequenties

1.1. Het bid van de (regio) Zwolle toont de samenwerking en het koploperschap op het gebied van klimaatadaptatie

Op 29 augustus heeft het college ingestemd met het indienen van het webformulier voor de uitvraag van het GCECA. Dit webformulier is verder uitgewerkt in het bijgevoegde bidbook wat gemaakt is in voorbereiding op het mogelijke jurybezoek (bijlage 1).

Hoofddlijn van het Zwolse bid is het aanbieden van een gebouw in de Spoorzone (internationale verbinding) dat door toepassing van zelfvoorzienendheid, klimaatadaptieve en circulaire maatregelen de missie en doelstellingen van het GCECA uitstraalt (versnellen en opschalen klimaatadaptatie, verbindingen zoeken, open en inspirerend). Het gebouw en de omgeving roept het beeld op van een

Datum 18 oktober 2017

warme, persoonlijke en innovatieve omgeving, waar hard gewerkt wordt aan de opgaven waar het GCECA voor staat en een ontmoetingsruimte vormt voor allerlei partners.

Ter onderbouwing dat het GCECA zich in Zwolle zou moeten vestigen is in het bid aandacht besteed aan de Spoorzone (waar klimaatadaptatie en energietransitie centraal staan) en de Regio Zwolle met aandacht voor de bereikbaarheid, de voorzieningen en de economische structuur van het gebied. Verder hebben wij aangetoond dat de regio Zwolle al langjarig actief is op het gebied van klimaatadaptatie, zowel lokaal als internationaal. Wij hebben meer dan 100 voorbeeldprojecten die sinds 2000 zijn gerealiseerd door de gemeente, de provincie en het waterschap in de IJssel-Vechtdelta: van klein (regenwater afkoppelen in woonwijken) tot groot (de balgstuw Ramspol). In samenwerking met vele andere organisaties, bedrijven en inwoners. Hieruit blijkt dat de Regio Zwolle een heel breed palet aan opgaven heeft op het gebied van klimaatadaptatie en een grote verscheidenheid aan projecten op alle schaalniveaus heeft gerealiseerd.

We hebben in ons bid willen aantonen dat deze regio een lange traditie van samenwerking heeft. Dit heeft geleid tot een uitstekend woon- en leefklimaat en een indrukwekkend track record op het gebied van klimaatadaptatie. Zwolle behoort tot de mid-size cities. Die steden die niet behoren tot de (relatieve) metropolen van de wereld (Amsterdam, New York, Shanghai). Toch wonen de meeste mensen in deze mid-size cities. Uiteindelijk zijn het deze steden die daadwerkelijk het verschil op klimaatadaptatie zullen maken.

1.2. Het GCECA heeft besloten te kiezen voor het bid dat is gedaan door Rotterdam/Groningen

In een brief aan Zwolle meldt het ministerie van Infrastructuur & Milieu dat er in totaal zeven biedingen zijn gedaan aan het GCECA (zie bijlage 2). Op basis van de criteria heeft het evaluatie comité unaniem gekozen voor het bid van Rotterdam/Groningen. Op dit moment hebben wij nog geen juryrapport ontvangen naar aanleiding van ons bid waarin de afwegingen van het comité zijn verwoord. Mondeling is aangegeven dat het Zwolse bid zeer sterk was, vlak achter Rotterdam/Groningen. Doorslaggevend voor de keuze was dat het internationale profiel van Zwolle niet sterk genoeg is. Wel scoort Zwolle sterk als het gaat om het nationale koploperschap op het gebied van klimaatadaptatie. Hiermee heeft de regio Zwolle zich voor een internationaal forum gepresenteerd als een regio die succesvol is op het gebied van klimaatadaptatie.

1.3. Het gehele proces met alle partners heeft veel energie opgeleverd dat we willen vasthouden voor de doorontwikkeling van de Climate Campus

De gezamenlijke inspanning van de partners in het bid heeft veel positieve resultaten opgeleverd. In korte tijd en met de ondersteuning van vele partijen is een plan uitgewerkt voor de huisvesting van het GCECA in de Spoorzone. Belangrijkste winst van dit proces is dat de samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij klimaatadaptatie nog verder is verstevigd. Dit is een aanmoediging om door te gaan op de ingeslagen weg.

De ontstane energie en samenwerking willen we vasthouden voor de doorontwikkeling van de Climate Campus. Samen met de partners (in totaal al 43 bedrijven, organisaties, kennisinstellingen en overheden) verkennen wij momenteel hoe we de Climate Campus verder kunnen vormgeven, gebruikmakend van de energie en kennis die er nu is.

De ontwikkeling van de Climate Campus versnelt en versterkt de strategische opgave Klimaatadaptatie. Het draagt bij aan de ambitie van Zwolle om in 2050 klimaatbestendig ingericht te

Datum 18 oktober 2017

zijn. Met de Climate Campus wordt ook invulling gegeven aan de ontwikkeling van één van de topwerklocaties (naast PSP en HIP), één van de andere strategische opgaven. De ontwikkeling van de Climate Campus loopt op dit moment nog parallel aan de ontwikkeling van de topwerklocatie Enexis-campus.

De ambitie van de Climate Campus is het bouwen van een krachtig innovatienetwerk met een gezamenlijke kennis- en innovatieagenda en de IJssel-Vechtdelta als proeftuin (zie ook de raadsnota van 17 juli). Het wordt een centrum dat uit blinkt in implementatie door het toepassen van (nieuwe) kennis en technieken en een effectieve samenwerking van overheid, inwoners, bedrijven en instellingen. Het centrum heeft de demonstratiedelta als setting. De Climate Campus trekt (jong) talent, start-ups en bedrijvigheid aan en werft fondsen en investeerders. Door een goede branding van de Climate Campus, waaronder een gezamenlijk propositie en een (beeld)merk profileren wij ons ook (inter)nationaal. Op de website www.climate-campus.nl is hierover meer te vinden.

Communicatie

In het gehele traject is nauw samengewerkt met het waterschap en de provincie en met vele partners daarom heen. De komende periode willen we gebruiken om van deze energie gebruik te maken in het verder ontwikkelen van de Climate Campus.

Vervolg

Met de 43 partijen die momenteel zijn aangehaakt bij de Climate Campus wordt gewerkt aan een uitvoeringsagenda. De raad wordt eind 2017 / begin 2018 geïnformeerd. Vanuit de uitvoeringsagenda wordt dan verder gewerkt aan het opbouwen van de Climate Campus. In de begroting 2018 wordt voorgesteld gelden beschikbaar te stellen voor de uitvoering.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk

36792

Onderwerp
uur)

Afronding Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (19.35 – 20.50

De raad van de gemeente Zwolle;

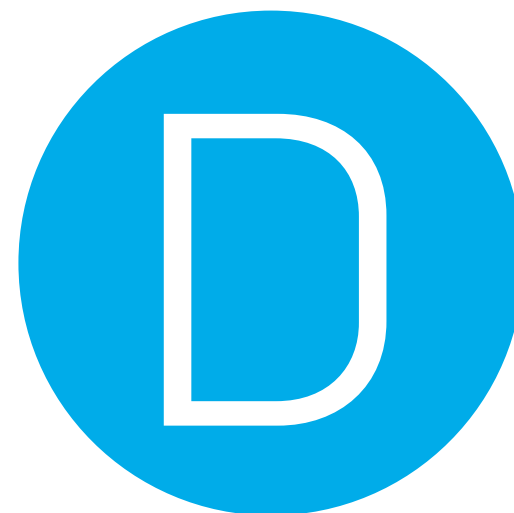
Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 31-10-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15 januari 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Welcome to the
Dutch Demonstration
Delta in Zwolle

With great pleasure we
present to you a global
village for the GCECA.

COLOFON

Bidbook WDDDZ 'Welcome to our Dutch Demonstration Delta' is a joint production of the Municipality of Zwolle, the Regional Water Authority Drents Overijsselse Delta (WDO Delta), the Province of Overijssel and Dutch Rail (NS)

Published September 2017

Contributing writers

Renate Postma-van de Pol, senior consultant and Geert Janssen, advisor to the city council, Gemeente Zwolle

Editor

Edith Camerik Gemeente Zwolle

Art direction and design

Ton de Vries Go to Grow (in close cooperation with Maria Franken-Rios en Edith Camerik Gemeente Zwolle)

Desktop publishing

Studio Brul

Artists impressions

Housing design Buro MA.AN Architects in close cooperation with Karres+Brands

Translation

Lizzie Kean

Printed by

Drukkerij Zalsman

E-mail: klimaat@zwolle.nl

WELCOME
TO OUR

DUTCH

DEMONSTRATION

DELTA

Let's excel
in and
accelerate
climate
adaptation
now!

TABLE OF CONTENTS

Preface 1

1 The DNA of our delta 3

 A culture of solidarity and cooperation 8

 High & dry, low & wet 12

2 The housing we are offering 15

 A district that connects 17

 The spirit of the Spoorzone area 19

 Home base of the Climate Campus 21

 A 'Global Village' 23

 The water system of the IJssel delta 25

 The Zwolle region has more to offer 28

3 Our demonstration delta 35

 Community involvement 44

 Inspiration and awareness 46

 To measure is to know 52

 Development of the research agenda 52

 Windesheim University of Applied Sciences 52

 Dieze-Oost 52

 SMART 53

 SensHagen 54

 EU Interreg CATCH project 54

Epilogue 55

2 **Preface**
It is with great pleasure that we present to you our collaborative bid: a 'global village' housing the GCECA, adjacent to the railway station entrance in the Spoorzone.

7 **The DNA of our delta**
Water is a cornerstone of our identity and mindset. Living with water, working together on water: it is traditionally in our genes. We have had to battle together to keep our feet dry, but at the same time, water brought us wealth.

19 **The housing we are offering**
We will welcome the GCECA in the Spoorzone district, the area around Zwolle Central Station. Here urban development is in full swing. The architectural design of the housing reflects humanity and solidarity and centuries of living with water.

39 **Our demonstration delta**
The IJssel-Vecht delta, its heart beating in Zwolle's Spoorzone district, displays a 360-degree approach in climate adaptation projects. Clever concepts are implemented decisively to become best practices that appeal to the imagination.

61 **Epilogue**
Any staff, partners or visitors entering the GCECA building will immediately experience the spirit of the Spoorzone district. The demonstration delta is an ever developing showcase of climate adaptation with an active community ready to welcome the GCECA and its staff and guests with open arms.

Preface

It is with great pleasure that we present to you our collaborative bid: a 'global village' for housing the GCECA, adjacent to the railway station entrance in the Spoorzone, an area that will showcase major urban development and climate adaptation in Zwolle in the heart of the IJssel-Vecht delta.

GCECA's 'global village' wants to be an inviting and hospitable icon of climate adaptation. It consists of newly-built, modular and distinctive houses, reflecting the human scale of our delta. Interconnected with the surrounding city and delta, the houses symbolize the connection between GCECA's global network and local communities. Together they scale up climate adaptation to a new way of living.

Our IJssel-Vecht delta has a centuries-long tradition of collaboration in living and building with the water everywhere around us. As local and regional authorities we work together, both on the delta and on city governance, building cities for people. Surrounded by a green-blue environment in an agricultural region, Zwolle has evolved into a healthy, liveable city with a strong economy. We are part of a broad range of networks and partnerships.

Is there a recipe for excelling in, and accelerating climate adaptation? In Zwolle we find success lies in collaboration, community involvement, and clever, down-to-earth solutions

(feasible and affordable) enabled by SMART. These may very well be characteristics of a mid-sized city that represents a worldwide majority which plays a key role in upscaling climate adaptation.

Maybe this is why we already have a hundred projects to demonstrate, widely varied in scale (from inflatable rubber dam to rain barrel), theme (city climate to agri-food) and participants (from citizens to government). Our delta can therefore be seen as a demonstration delta for scalable initiatives in climate adaptation.

We would like to share our ideas and practical results, not only to test them further. But also to help broaden and deepen the body of knowledge on climate adaptation. Expertise which is needed more than ever, now that the occurrence of weather extremes intensifies.

Yours sincerely,

Henk Jan Meijer
Mayor Municipality of Zwolle

Herman Dijk
Chairman regional water authority
Drents Overijsselse Delta

Ank Bijleveld-Schouten
King's Commissioner Province of Overijssel

Hans Broekman
Real Estate Manager
Dutch Rail

The DNA of our delta

Water is a cornerstone of our identity and mindset. Living with water, working together on water: it is traditionally in our genes.

We have had to battle together to keep our feet dry, but at the same time, water brought us wealth. It has unified our society and it is part of our DNA. This has made of Zwolle an economically flourishing city in the IJssel-Vecht delta. Its scale, dimensions and the solutions it has found make this delta the ideal demonstration delta.

Room for the River project Westenholte

Ramspol inflatable rubber dam, the only inflatable rubber dam in the world intended for use as a surge barrier. It rises 10 m above water in case of a storm.

A rich history surrounded by water

The first polders were constructed in the Middle Ages. Waterways were dug and diverted and flood dykes were built. The IJssel-Vecht delta is one of the areas in the Netherlands where the centuries of battling the water shaped the landscape: the flood dykes, the farms built on mounds, the pools resulting from dyke breaches, the creeks, the unique Hanseatic cities and geometric parcelling of the Mastenbroek land (one of the oldest Dutch polders), the vastness of the landscape and the floodplains of the IJssel, where history dates back to 1308.

We have worked, throughout centuries, to keep our delta liveable, and we still do. Just in the last 15 years, for example, we have implemented important projects such as the four Ruimte voor de Rivier (Room for the River) projects in our region. We also installed a giant inflatable rubber dam at Ramspol.

“The Climate Campus can help us achieve our goal of being well-prepared for climate change, for our residents and our housing: no heat stress, but dry feet!”

Erik van der Linden, Manager Real Estate Openbaar Belang, housing association Zwolle region

A valuable legacy

The municipalities of Zwolle, Kampen and Zwartewaterland all lie in the delta of the rivers IJssel and Vecht, in the northern part of the Dutch delta. People have been living with water here for centuries. It all started with building on the high dry ground, the the river dunes and river banks. In fact, that is where the name Zwolle comes from! A 'suolle' is an area of high ground that stays dry during flooding. This ridge of surface sand can still be seen in the varying heights in the city.

Climate Campus

Building on the DNA of our delta, 43 parties (government, vocational training institutes, businesses, research institutes and NGO's) recently declared their intention to develop a Climate Campus. They endorse the importance of developing climate resilient deltas. Excelling, accelerating and capitalising form the common threads in the development of the Climate Campus. It is about connecting the international professional world of knowledge and innovation with the local community in order to excel in climate adaptation.

Participants enjoying the Hanse Convention 'Water Connects' where the international Charter of Kampen was signed last June.

Flevogebouw Zwolle

The RIJP –the government department charged with overseeing the IJsselmeer polders- was stationed in the Flevogebouw in Zwolle from 1940 till 1974. The RIJP was responsible for implementing the construction of the Flevoland polder. Property developer BEMOG is the current owner of the Flevogebouw. BEMOG has recently renovated the premises to be sustainable and is a partner of Climate Campus.

The New Hanseatic League

Anyone reading up on the history of the IJssel-Vecht delta will see that Zwolle's evolution and economic growth have everything to do with water. Water brought trade and wealth. The water system was adapted several times in order to allow Zwolle to flourish.

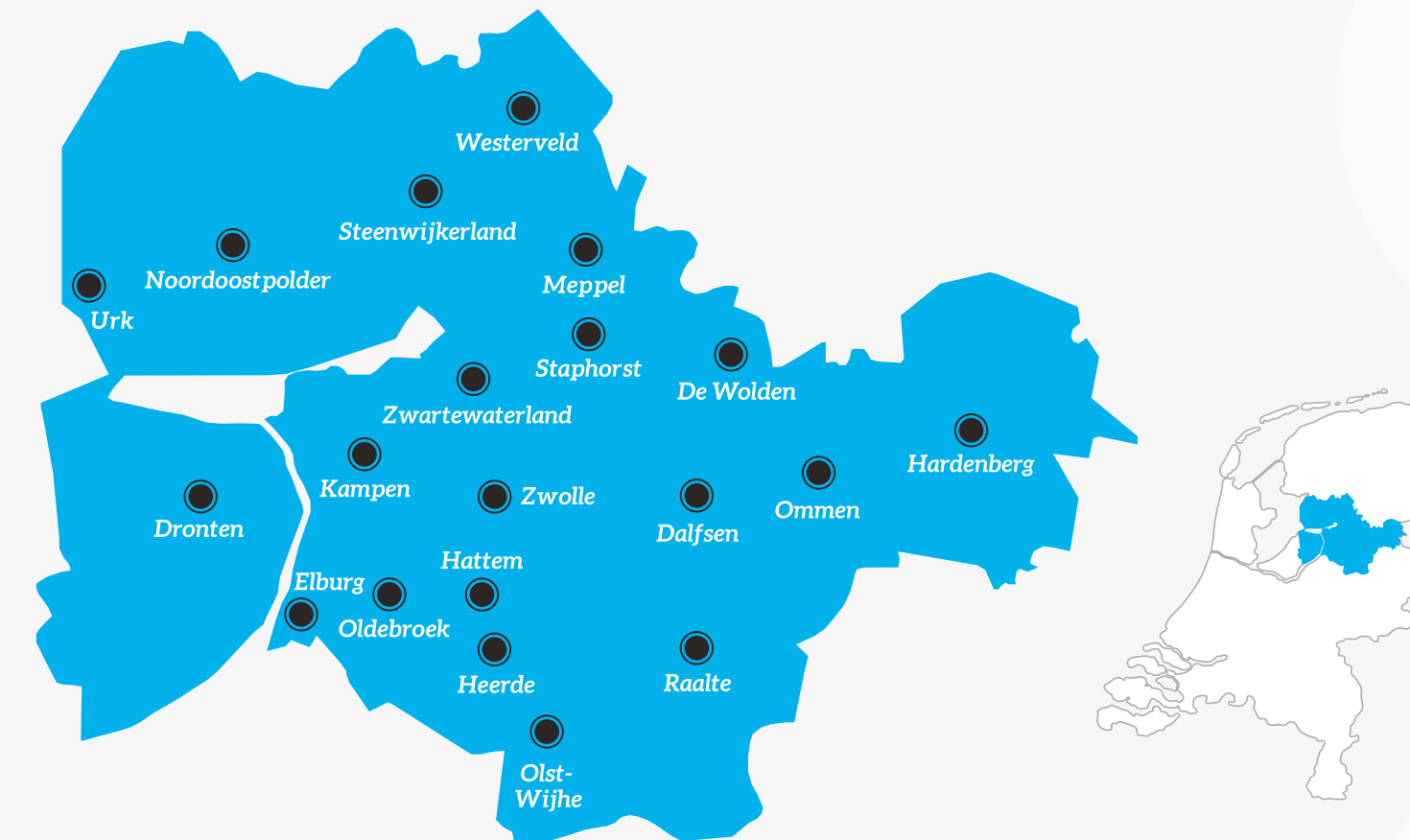
In the 15th century, Zwolle joined the Hanseatic League, a confederation of merchant guilds and their market towns. It was to be the start of Zwolle's own 'Golden Age'. In the 17th century, another Hanseatic city in our delta, Kampen, was actually nominated to be the capital city of the Netherlands

because of the wealth and huge number of trading activities. The New Hanze was founded in Zwolle in 1980, a cultural, social, economic and civic collaborative partnership of former member cities of the Hanseatic League.

The International Hanseatic Days 2017, an event full of festivities took place in June, in the city of Kampen. During the Hanse Convention, 'Water Connects', the Charter of Kampen was signed, with which International Hanse cities declare their intention to collaborate in the field of water safety and climate adaptation.

Flourishing economy

Our region is still performing well economically. Zwolle has been ranked in the top 3 successful economic locations for many years now. The economic successes are confirmed by a recent large-scale research (2016), 'The power of East Netherlands' (De Kracht van Oost-Nederland). The East Netherlands region plays a leading role in the applied knowledge economy, has a high level of productivity and more highly-trained people staying in the region than leaving it. The regional economy is specialised in top sectors, such as agri-food and high-tech and it is characterised by the large number of family businesses, stable growth and social identity.

Economic facts Zwolle region

3rd	economic hotspot in the Netherlands
677.839	inhabitants
318.500	jobs
growth	above national average
21,5 billion	added value for businesses
76%	family businesses

Climate Active City, a movement of 33 parties united to building a climate resilient IJssel-Vecht delta

A culture of solidarity and cooperation

Zwolle also has a rich history in the ecclesiastical, educational and administrative fields, where problems and malpractice were tackled and improvements were carried out. Proponents of the Devotio Moderna were very active here, while Zwolle resident Joan Cele made sweeping changes to education and Thorbecke founded our

current Dutch democracy. Our culture is characterised by solidarity. There has always been great mutual trust and a consideration for each other's interests. We are capable of putting important social matters first. The way in which we are used to cooperate was remarked as excellent in a recent study (Maak verschil) by the Ministry of Internal Affairs, in which Zwolle was a pilot. This is reflected in various projects and collaborative

partnerships, such as Climate Active City (Klimaat Actieve Stad), a movement in which 33 parties (government, education institutions, businesses, social organisation and neighbourhood initiatives) commit to building a climate resilient IJssel-Vecht delta.

One of the features of our delta is the triumvirate of province, water authority and municipality. Within the IJVD partnership (IJssel-Vecht delta)

There has always been great mutual trust and a consideration for each other's interests. We are capable of putting important social matters first.

Government priority

Climate adaptation is given top priority on our government agendas. The province of Overijssel is the initiator and main financing body of the IJssel-Vecht delta programme. Climate adaptation is a strategic spearhead for Zwolle Municipality, and extra funding has been made available.

The WDOdelta coalition agreement mentions the importance of a sustainable living and working environment: water shortages and flooding (and heat stress in the built-up area) to be resolved by the partners, while increasing awareness of water in the residents. There is funding available for initiatives.

there are six authorities collaborating on a future that is climate resilient and water safe. The province of Overijssel, the Drents Overijsselse Delta regional water authority (WDOdelta), the Veiligheidsregio IJsselland (regional safety organisation) and the municipalities of Zwolle, Kampen and Zwartewaterland see this as a joint task. Based on jointly-developed visions and policies, such as the Vision of the Subsurface (2005), Long-term Prospect

(2013), Strategic Water Agenda (2015) and Climate Adaptation Implementation and Sewer plans we work together on action programmes and a wide range of projects. We are presently working within the IJssel-Vecht delta on implementation such as the Regional and Zwolle Adaptation plans, together with various stakeholders.

Cooperative beyond borders

Furthermore collaboration does not stop at the borders of our own region. Due to the great diversity of climate adaptation challenges in our delta, we take part in a number of sub-programmes of the National Delta programme, covering a wide range of urban and agricultural climate adaptation issues. We are therefore one of the first to participate actively in the Delta Programmes: Spatial Adaptation, Water Safety, Rivers, Fresh Water Supply and IJsselmeer.

Zwolle Municipality is the initiator of the national City Deal Climate Adaptation, a collaborative partnership that works towards realising the national delta decision on spatial adaptation. In our region, we are working hard to implement the delta plan for agricultural water management, in projects such as 'future-proof farming in wetlands'. The WDOdelta water authority is extremely active on a global level, including in South Africa, Ukraine and Burkina Faso.

Capacity building in Sincobile Highschool (SA) on water sanitation

South Africa projects

A number of projects are running in South Africa. An important common thread is the collaboration between Dutch and South African water authorities and municipalities (capacity building). The Hydronet Water Control Room Project, by Climate Campus partner Hydrologic, recently won the 'Partners for Water' award. The demonstration project is a big success: there have already been 25 contracts signed in South Africa for the application of this type of water management.

Future-proof farming

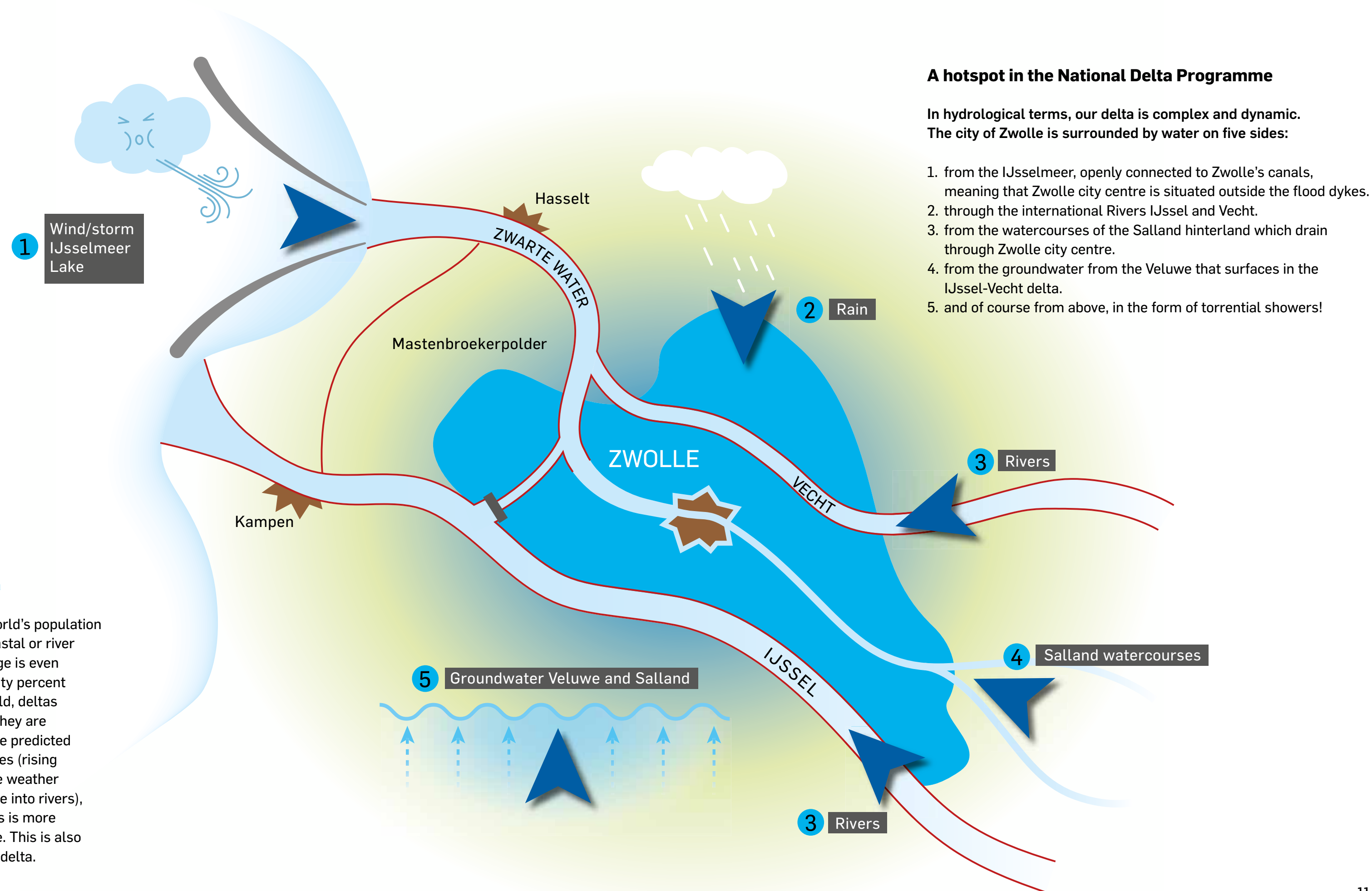
All agricultural entrepreneurs are familiar with subjects such as waterlogged ground, too little capacity, ground that is too dry, disruptive layers in the subsoil or poor drainage. In a joint project the cadastral authority (Kadaster) and the Vechtdal regional water authorities are involved. They support and advise agricultural entrepreneurs in taking measures to solve issues with soil and water to improve the absorption of water.

Farmers depend extremely on weather conditions. Yields are threatened by too much water or drought. Climate change demands a very adaptive attitude from farmers. They are looking for helpful measures to prevent waterlogged soils by improving organic matter, solving disruptive layers, creating better drainage and irrigation techniques and the application of new crops.

Climate change demands an adaptive attitude from farmers. They are looking for helpful measures to prevent waterlogged soils by improving organic matter, solving disruptive layers, creating better drainage and irrigation techniques

A full-fledged delta on a manageable scale

At present, half of the world's population lives in deltas, and in coastal or river areas, and this percentage is even expected to rise to seventy percent in 2050. All over the world, deltas are economic hubs, but they are also vulnerable. Given the predicted continued climate changes (rising sea levels, more extreme weather conditions, more drainage into rivers), the vulnerability of deltas is more relevant than ever before. This is also true for the IJssel-Vecht delta.

Mid-sized cities

Although the definition may differ globally, mid-sized cities have one thing in common, they represent the majority.

They are cities that have fewer residents, a smaller surface area and a greater dependence on the surrounding region and regional partners. They generally have fewer resources at their disposal and often attract less money and knowledge than metropolises.

They respond by being inventive and efficient. Their answer is to come up with smaller-scale, clever projects with plenty of impact. More importantly, mid-sized cities need a reciprocal relationship with their social and physical surroundings in order to get things done. The impact of issues and solutions often reach beyond their city limits; they are less able to act autonomously, which makes them cooperative by nature.

High & dry, low & wet

The IJssel-Vecht delta is a cultural historic and vulnerable landscape, with unique delta nature. Another feature is the agricultural function of the outer areas. We have both low-lying wet polders and higher, dry catchment areas. Engelse Werk, the drinking water extraction plant, is close to Zwolle city centre. This combination makes the IJssel-Vecht delta special, also from a national perspective.

All-round delta city

The versatility of our delta leads to a great diversity of climate adaptation issues, including drinking water supply,

water safety and flooding, city climate and ensuring sustainability of the agricultural sector. Solutions are needed at every level, from rain barrels to inflatable rubber dams. Those solutions can all be found in our delta, and with them we are not only illustrating the many aspects of climate adaptation in deltas: while many researchers, politicians and policy makers concentrate their efforts on the large cities and metropolises, our city may well exemplify the majority of mid-sized cities worldwide.

Ingenious solutions

Mid-sized cities have a characteristic and interesting dynamic. In the case

of complex tasks such as climate adaptation, they are obliged to be creative, come up with ingenious solutions and form effective collaborations. And that is what happens in this region. The diversity of issues here has sparked skills and solutions that could well be utilised in other mid-sized cities. They are what has made Zwolle an all-round delta city, and the IJssel-Vecht delta a full-fledged demonstration delta.

The diversity of issues here has sparked skills and solutions that could well be utilised in other mid-sized cities.

The housing we are offering

We will welcome the GCECA in the Spoorzone district, the area around Zwolle Central Station.

The building takes its inspiration from the DNA of our delta and the urban development in the district. The architectural design reflects characteristics such as solidarity and humanity, the history and culture of living with water, the relationship between the city and the delta and the hands-on mindset. It perfectly suits the 'Spoorzone', a city development dedicated to climate adaption and housing multiple stakeholders.

The development of the Spoorzone district is in full swing

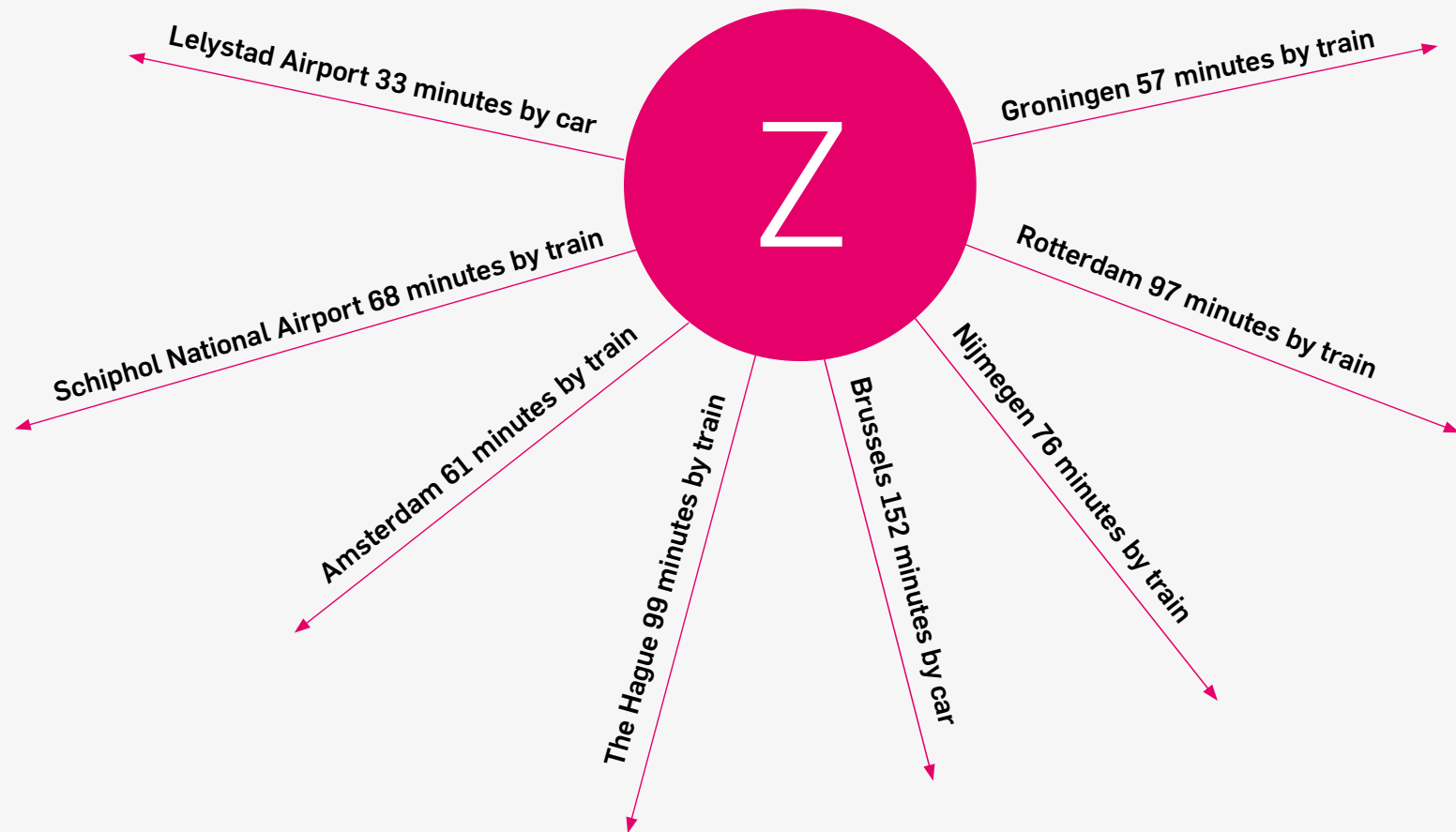

A district that connects

The Spoorzone district is an area of connections between infrastructure and functions, between people and knowledge. Zwolle is a road, rail and waterways hub, and as such has a central position in the national infrastructure. It is the second railway hub in the Netherlands. Passengers can choose from eight directions out of Zwolle: Amsterdam, The Hague,

Groningen, Nijmegen, Rotterdam and Schiphol national airport all directly accessible within a journey of an hour to an hour and a half. Lelystad airport is only half-an-hour away.

The Spoorzone district is also easily accessible by road. Within five minutes, you are on the A28 motorway towards Amsterdam and Groningen, or the A50 towards Arnhem and Eindhoven.

The spirit of the Spoorzone area

The GCECA will be accommodated in the heart of the demonstration delta, adjacent to the south-side entrance to Zwolle Central Station, right in the middle of the lively Spoorzone district. With 1,000 residents, 8,000 jobs, 20,000 students and growing rail passenger numbers (upwards of 60,000), it is a district with ambitions. Zwolle is increasingly being chosen as a business location and meeting place. The city is

keen to make better use of its strategic position as an outstandingly accessible connecting point between the area formed by Amsterdam, Rotterdam, The Hague and the north of Holland. The development of the Spoorzone district is in full swing, and we are improving the physical infrastructure for example, by redesigning the station forecourts. But the ambitions do not stop there. The Hanzeland district, to the south of the station, is being transformed from an office district into

a multi-functional sub-district, linked to the city centre.

The standards set for the Spoorzone district are high: become an icon of climate adaptation and energy transition, not only in terms of technical solutions, but particularly in the experience value for residents and users. It should be an alluring place where climate adaptation and energy transition are visible and tangible.

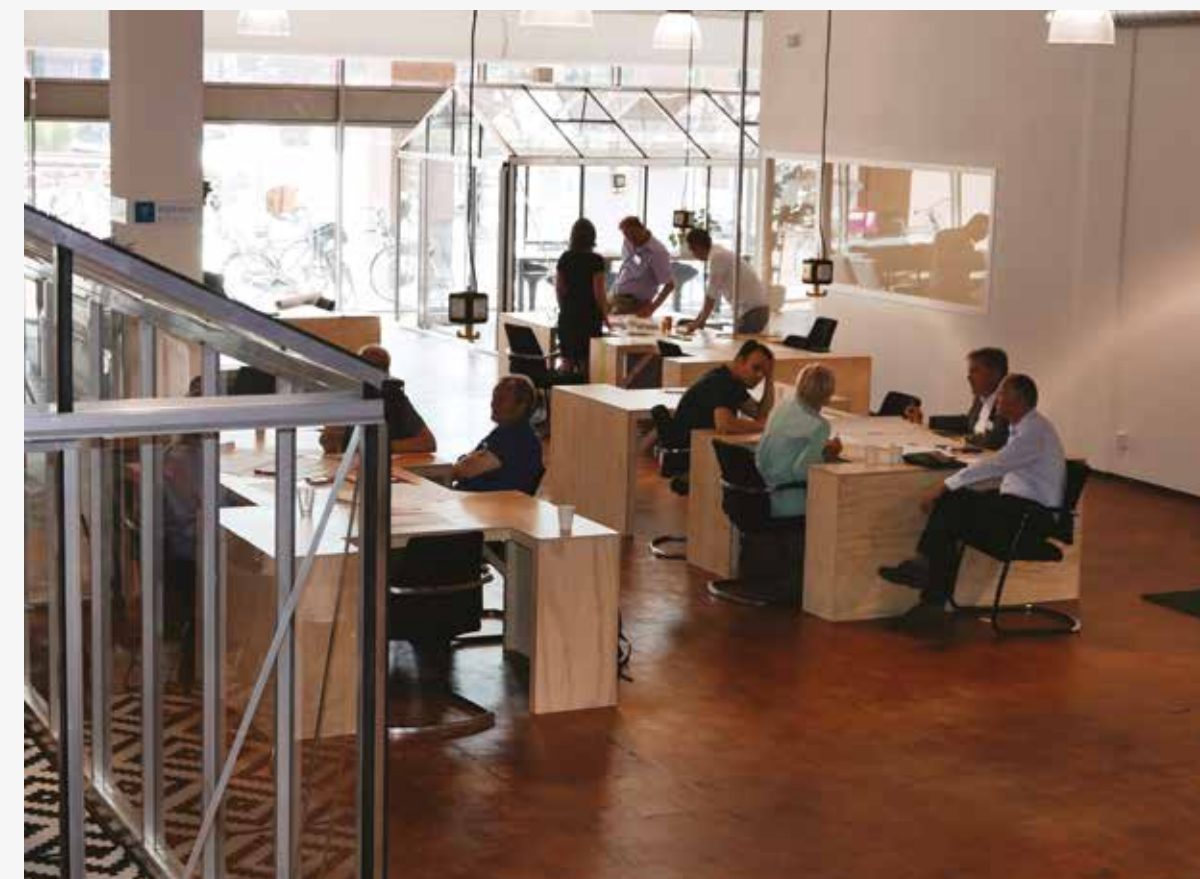
The 'Friends of Hanzeland' share ideas about the development of the Spoorzone district and offer practical help.

The Spoorzone should be an alluring place where climate adaptation and energy transition are visible and tangible.

The standards set for the Spoorzone district are high: become an icon of climate adaptation and energy transition, not only in terms of technical solutions, but particularly in the experience value for residents and users.

"Green and blue support the climate resilient area development. Knowledge, experience and network come together in the Climate Campus. VHG Branch Association is happy to link the network of entrepreneurs in the green to this."

Egbert Roozen, director VHG branche association for entrepreneurs in the green

Brainstorming in BrainZ, one of the creative breeding grounds in Hanzeland for entrepreneurs, education, government and local residents. You will find Windesheim University students here on a daily basis, and Zwolle Municipality and Cadastral agency staff, for example. The Urban Data Centre Zwolle (a collaboration between Zwolle Municipality and Statistics Netherlands) is also housed in BrainZ. There is a Fr-I-day Innovation event every first and third Friday of the month.

Because of the strategic position of the Spoorzone culture, education, housing, offices and care are all within easy reach. Creative breeding grounds such as City Lab BrainZ are happy to settle here, as are the start-up entrepreneurs you will meet at HanZ and Citypost.

In addition to developments such as the construction of a bus bridge, seven metres tall, crossing 16 railway tracks,

there are also countless smaller-scale initiatives. Hanzeland, in particular, at the south side of the station, has an active community. The 'Friends of Hanzeland' is an association that not only shares its ideas about the development of the Spoorzone district, but also offers practical help. At present, plans are being made to make the Lubeckplein (city square) green and climate-proof.

Home base of the Climate Campus

The Spoorzone district is also the home base of the Climate Campus. Building on the DNA of our delta, 43 parties (government, education institutions, businesses, knowledge institutes and social organisations) recently declared their intention to develop a Climate

Campus. The parties endorse the importance of developing climate-proof deltas. Excelling, accelerating and capitalising from the common threads in the development of the Climate Campus. It is about connecting the international professional world of knowledge and innovation with the local community in order to excel in and accelerate climate adaptation.

In addition to the usual partners, such as government, consultancy firms, nature and environmental organisations and education institutions, also housing associations, the trade association of landscapers, parties from the agri-food sector, data and geodata parties and other internationally-operating parties have joined.

Various Climate Campus partners have been actively involved in the initiatives in our demonstration delta for some time now. On the 1st of December, the Climate Campus will launch its first action plan.

"Delinea contributes to Climate Change Adaptation through model and software development in projects in which African countries prepare themselves for drought, floods and tropical cyclones. Not just aid, but adaptation. That's the ticket!"

Frederik Rosman, CEO Delinea geo information technology and partner of Climate Campus

A 'Global Village'

A collection of distinctive houses form GCECA's 'Global Village', expressing the human dimensions and scale of our delta, in separate solid volumes. It symbolises the connection between GCECA's global network and local communities. Together they scale up climate adaptation to a new way of life, making the global village inviting and hospitable, unambiguous and climate adaptive.

Striking elements

A transparent walkway connects the collective spaces to the individual work stations. Materials and details create an ecosystem including small-scale applications of climate adaptation, as an inviting prospect for the public. It

provides easy access to a unique hub in which all stakeholders can engage in initiatives that will accelerate climate adaptation.

Choice of materials

The materials chosen are sustainable wood for construction, re-used sea containers, green roofs and façades, transparent PV cells and various public design elements. Climate adaptation has been applied on a small scale, with the aim of making new innovation visible within the next five years.

By constructing the building in separate volumes, it will be possible to place the individual elements in other locations in the Spoorzone district, to be used as gallery space, work stations or information kiosk.

GCECA staff will be treated daily to a view of peaceful, water-enriched surroundings that contrast starkly with the hustle and bustle of the station and the city.

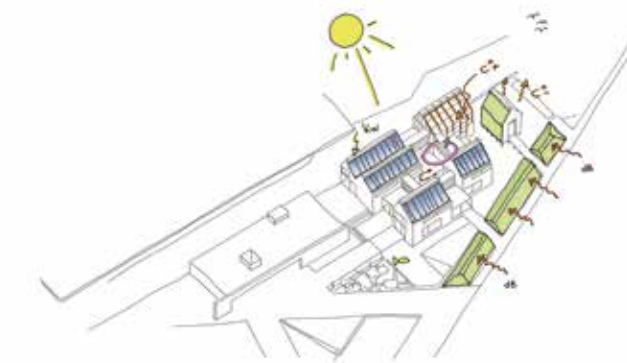
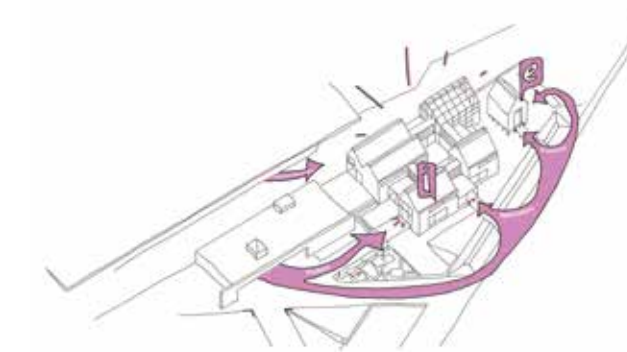

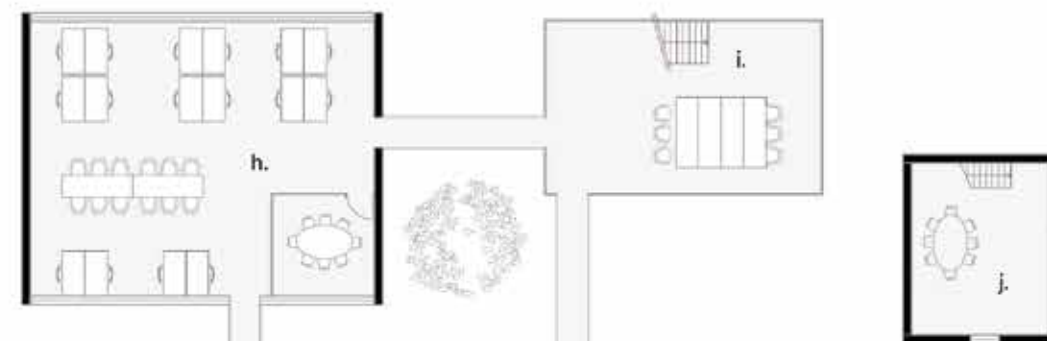
The water system of the IJssel Delta

Zwolle's topography and surrounding landscape exemplify the Dutch way of 'Living with Water', and the GCECA offices will be an excellent operational base for numerous model projects in our demonstration delta. Mutual inspiration between the GCECA and its guests will literally connect the global and local communities.

The entrance building and the GCECA are part of a water installation visualising the water system of the

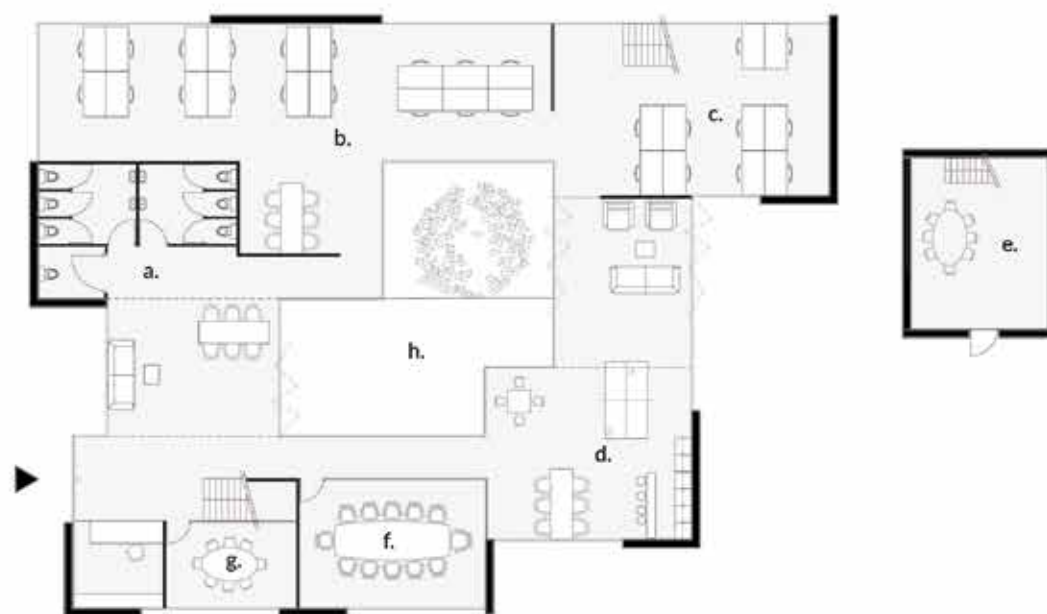
IJssel delta. At the bottom of the iconic tower there is a water tap with which the watercourse can be switched on. The water runs off from the tower, along the roof to a wall of water, adjacent to the entrance of the GCECA. There the water lands in a system of low lying 'polders' (with a pump). Behind the water wall a historic picture is visible showing how Zwolle's history is intertwined with water. The installation is a symbol of our vulnerable dependance on technology, therefore it is also an urgent appeal to adapt to the changing climate if we want to keep our IJssel delta livable and prosperous.

First floor

- h. workspace or presentation room 16 workspaces / 126 seats
- i. workshop area / multifunctional space
- j. small meeting room
- k. 8 workspaces
- l. 8 workspaces

Ground floor

- a. reception / entrance / toilets
- b. 18 workspaces
- c. 10 workspaces
- d. kitchen / recreational area
- e. exhibition space
- f. large meeting room
- g. small meeting room
- h. garden / water

Skills of the housing

Type of building:

A new self-contained, autonomous, climate adaptive modular, flexible and circular building, 750 m2.

Working space:

28 seats ground floor, 16 seats first floor, option of another 16 seats.

Meeting facilities:

4 meeting rooms (3x8 seats, 1x12 seats), option of 1 room with 126 seats. The layout is flexible.

Kitchen facilities:

The building will have a canteen with a kitchen and lounge area

Up-to-date internet infrastructure:

The modern office building has access to a state-of-the-art fibre optic internet infrastructure.

Easy access to catering facilities:

There are several catering facilities nearby, commercial and public.

Water, electricity and heating:

All utilities are included, provided by solar panels, a local water system and a helophyte filter.

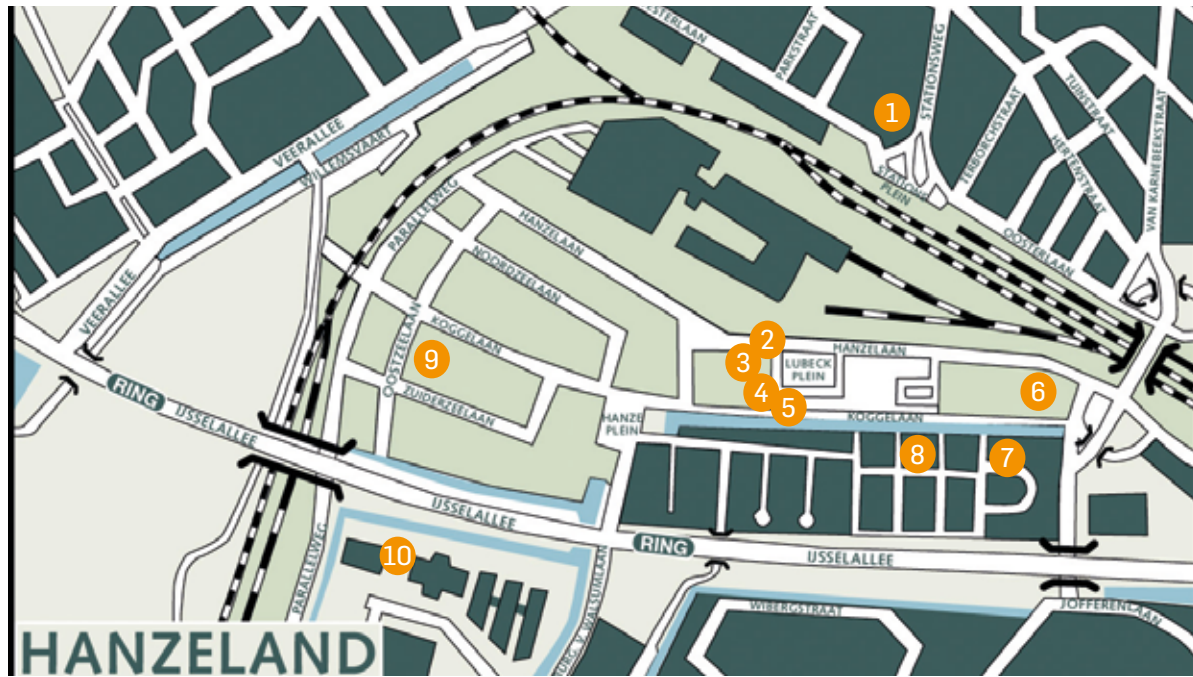
Insurance:

The building is property of Zwolle Municipality, covered by the municipality's insurance package.

Cleaning services:

Cleaning services are available through an external provider, funded by bidders.

Given the short construction time and length of use, this temporary office building (5-10 years) will be flexible and modular, with a circular character. It offers space for around thirty work stations, conference rooms and kitchen facilities.

- 1 Wavin Mexichem
- 2 CBS Urban Data Center
- 3 BrainZ
- 4 Nederlandse Spoorwegen
- 5 Royal HaskoningDHV
- 6 Arcadis
- 7 Kadaster
- 8 Esri Nederland
- 9 Groene Welle
- 10 Windesheim University of Applied Sciences

The Zwolle region has more to offer

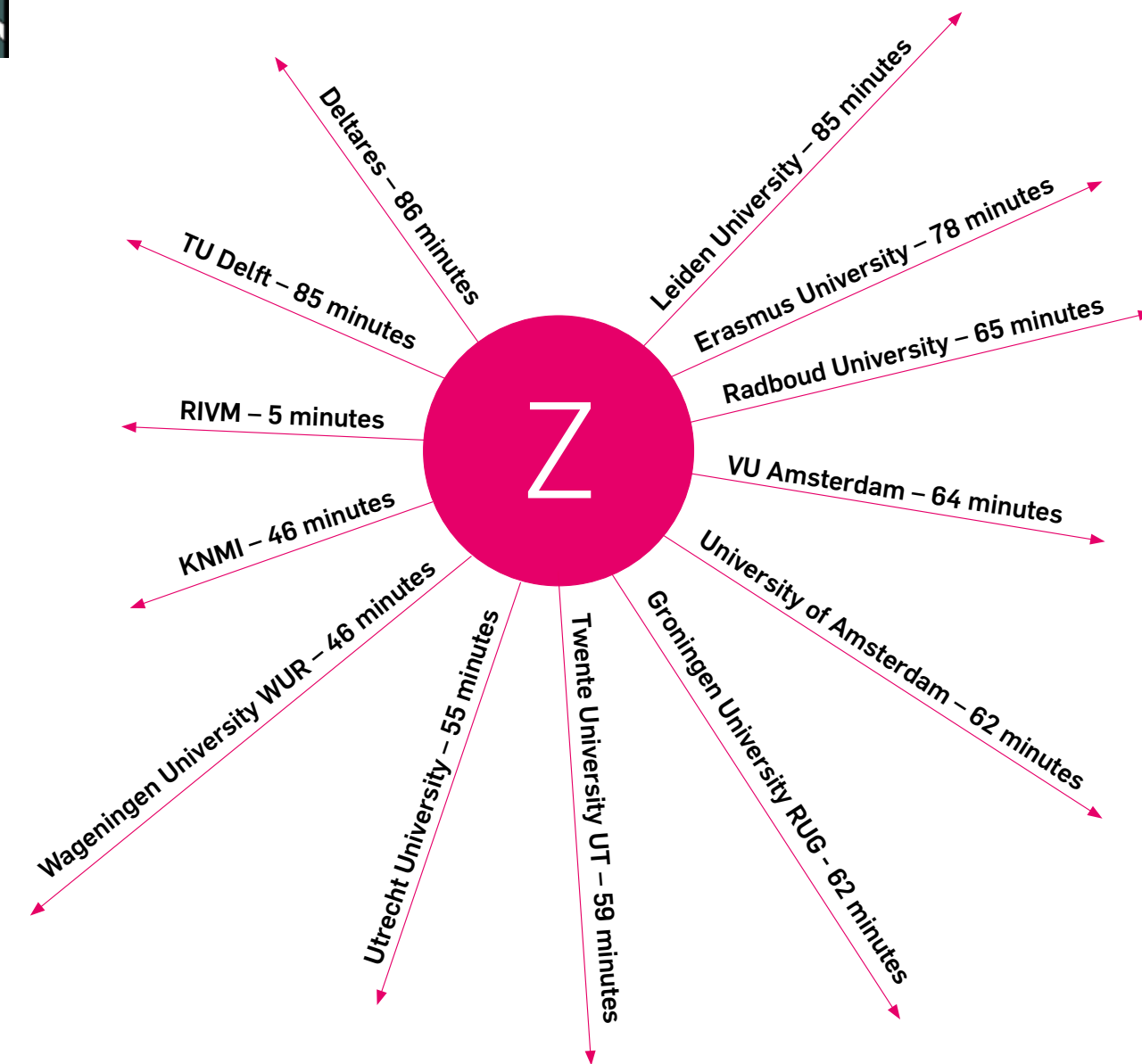
Proximity of partners

Zwolle is centrally situated in the Netherlands and easily accessible. The city is the middle point of services in Northeast Netherlands, and many businesses and organisations have an office or their headquarters in Zwolle.

You will find the offices of internationally-operating consulting firms such as Arcadis, Royal HaskoningDHV and Sweco in the Spoorzone district, along with internationally-operating companies such as Wavin-Mexichem, Scania and Abbott Laboratories.

A number of insurance companies, banks and property developers have offices in Zwolle: Univé, Zilveren Kruis Achmea, Rabobank and ABNAMRO. The head offices of the largest financial institutes are only forty-five minutes to an hour and a half away.

With the exception of the University of Maastricht, all Dutch universities can be reached within one hour and a half. And the same goes for research institutions such as KNMI, RIVM, CBS and Deltares. Organisations in our delta collaborate with universities and education institutions, in particular UTwente, TU Delft, WUR, Deltares, KNMI, CBS and Radboud University, some of whom are also partners of Climate Campus. They are often to be found in Zwolle.

The striking Waanders in de Broeren, a Gothic church dating from 1466 that has been transformed into a book shop.

Excellent amenities

The city that fulfils an important central function for a large region offers a rich choice of urban amenities such as shops, theatres, museums, pop venues, sports clubs and events.

Zwolle's historic city centre is within walking distance of the railway station. There are many historic buildings to be found here, including the striking Waanders in de Broeren, a Gothic church dating from 1466 that has

been transformed into a book shop with a brasserie, art gallery and culture. Waanders in de Broeren is, understandably, one of the most beautiful book shops in all of the Netherlands!

Zwolle's events and festival agenda has a lot to offer.

The striking architecture of Isala hospital

Every week there are several markets in Zwolle's city center.

The Librije, Zwolle's top restaurant, is close to the Spiegel Theatre.

There are hotels and Bed and Breakfasts in a variety of price ranges close to the station, and you will find a great selection of restaurants. Zwolle has been in the top ten culinary cities in the annual publication Atlas voor Gemeenten for years now. The best restaurant in the Netherlands, with three Michelin stars and ranked 34th in the world is 'De Librije' in Zwolle's inner city. It is ranked 34th in the list of the World's Best 50 Restaurants 2017.

Just half an hour away is International School Eerde, located on the premises of Eerde Castle. It offers English language education for secondary and vocational colleges. Isala (the old name for IJssel) is the largest non-teaching hospital in the Netherlands, with high-end clinical specialties such as heart and neurosurgery, oncology, radiotherapy and dialysis. The region offers a broad selection of urban amenities, but for anyone wishing to make use of amenities in any of the large Dutch cities, Amsterdam, Utrecht, The Hague and Rotterdam are all less than an hour and a half away by car or train.

The 'Maagjesbolwerk', a former fortress houses several luxury apartments by the Zwarte Water.

International School Eerde

PEC Zwolle, the city's pride and joy.

The Fundatie (foundation) with a cloud on its rooftop is Zwolle's museum of Modern Art.

The green banks of the river IJssel offer all kinds of recreational activities, such as hiking, biking and boating.

A green children's playground with a water pump

By urban standards, Zwolle offers plenty of choice in affordable and available housing. Residential areas are built to be spacious and green. Cycling from the suburbs to the city centre takes between fifteen minutes and half an hour at the most, and many people in Zwolle, including children, travel everywhere by bike.

There is a lot of choice in housing for expats. From stately medieval housing in the inner city to roomy villas in residential areas around the centre.

Zwolle's ferry 't Kleine Veer on the river IJssel.

“When you live abroad for a couple of years with your children, an international school with a good reputation in a green, safe, healthy environment is quite an asset. Especially when they offer lots of sports and cultural facilities. Also the proximity of other English speaking expats is important. In Zwolle you can find all this and more.”

Pimmy Huisman, the wife of a UN expat.

Healthy and relaxed living
Anyone looking to enjoy a natural, blue-green environment can be in our countryside in a fifteen-minute cycle ride at most.

According to the Ministry of Security and Justice's 2016 Safety Monitor, Zwolle has an above-average score for safety in the list of the 50 largest municipalities (> 70,000 inhabitants) in the Netherlands. And Zwolle Municipality has one of

the lowest scores when it comes to neighbourhood nuisance and feeling unsafe. Criminality is below average too.

A blue-green region
There are no less than five National Parks in the Zwolle region (Weerribben-Wieden, Drents-Fries Wold, Dwingelderveld, Sallandse Heuvelrug, De Hoge Veluwe). Three water-related UNESCO World Heritage sites can be easily reached from Zwolle: the 'ir. D.F.

Woudagemaal' (the largest pumping station in the world still working), 'Schokland' (a former island in the sea, now surrounded by polders) and the 'Waddenzee' (a sea with great biodiversity, and a coastline influenced more by man than by nature). The Frisian lakes and the IJsselmeer lake, with its lovely beaches are also quickly and easily accessible from Zwolle.

Our demonstration delta

The IJssel-Vecht delta, its heart beating in Zwolle's Spoorzone district, displays a 360-degree approach in climate adaptation projects. Clever concepts are implemented decisively to become best practices that appeal to the imagination.

From green rooftops to a noise barrier that is a flood defense in one and from sensor projects to the high water brigade volunteers, professionals and members of the community get involved. Thus climate adaptation is scaled up in practice in a down-to-earth manner. Is there a recipe for excelling in and accelerating climate adaptation? Ours is collaborating on feasible and affordable solutions, a decades-long commitment to building a 'city for people', community involvement and the application of smart techniques and tactics to become the new standard.

Clever solutions that are feasible and affordable are needed for the new delta works. We have developed and applied a number of ideas in our delta in recent years.

You will find the new delta works in the city

Bearing in mind the changing climate, the traditional, large-scale approach of 'building flood dykes and pumping' alone offers insufficient protection against climate change in the long term. For example, how can we absorb torrential showers, limit the consequences of flooding, combat heat stress, make the water chain sustainable and many more such questions? The answer is to take a lot of small-scale measures, in addition to the large-scale approach in and around the city, in order to cleverly

structure the city and the surrounding countryside. This might involve diverting rainwater from the sewers, adding greenery or protecting vital amenities (drinking water abstraction, energy network, hospitals) for example.

In fact, you will find the new delta works in and around the city! It's a mix of measures at various levels: from urban facade gardens to surge barriers. By now, we have around a hundred projects in the field of climate adaptation. You can read about them at www.climate-campus.nl

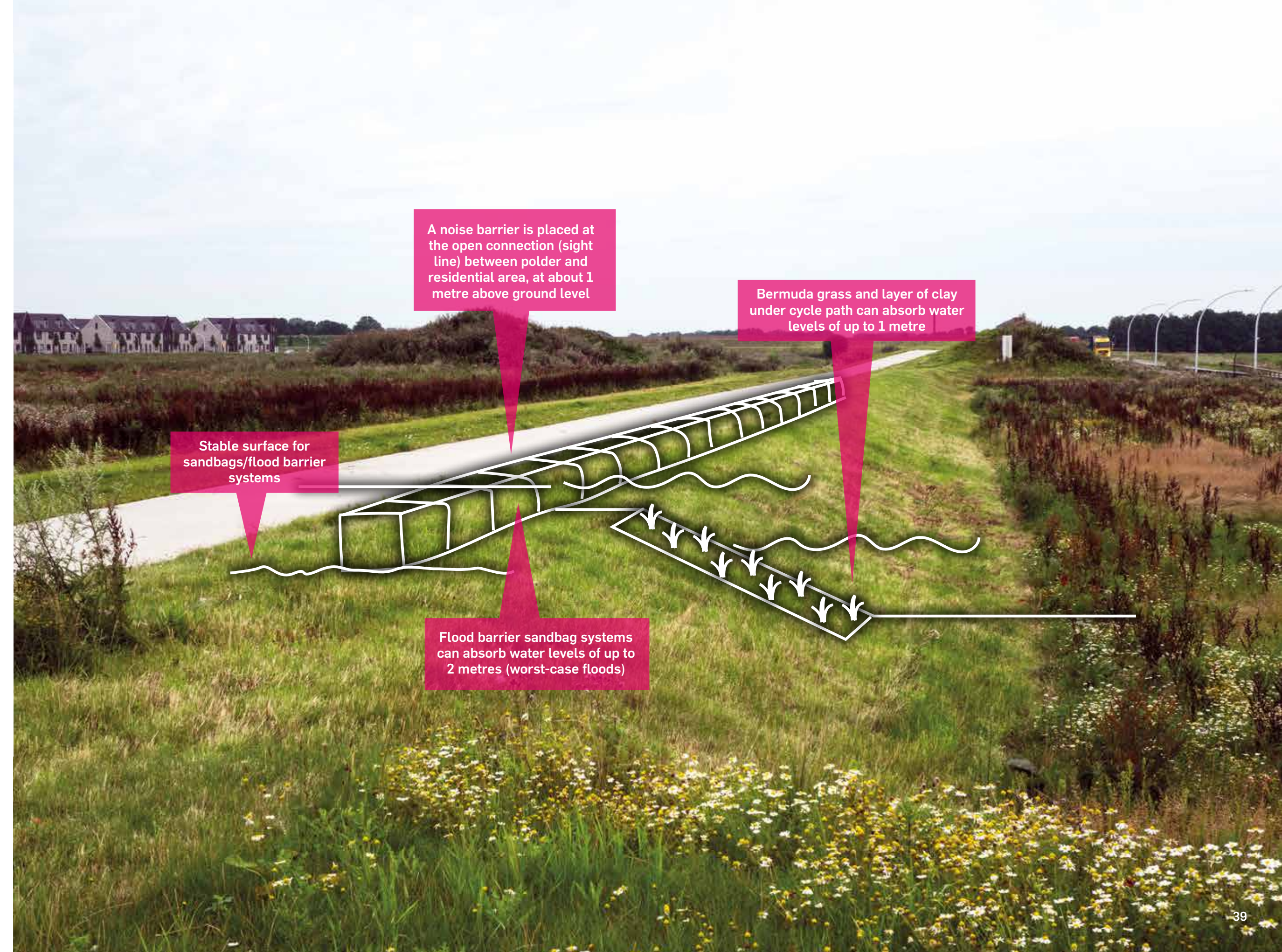
'Delta works in the city'

Stadshagen noise barrier

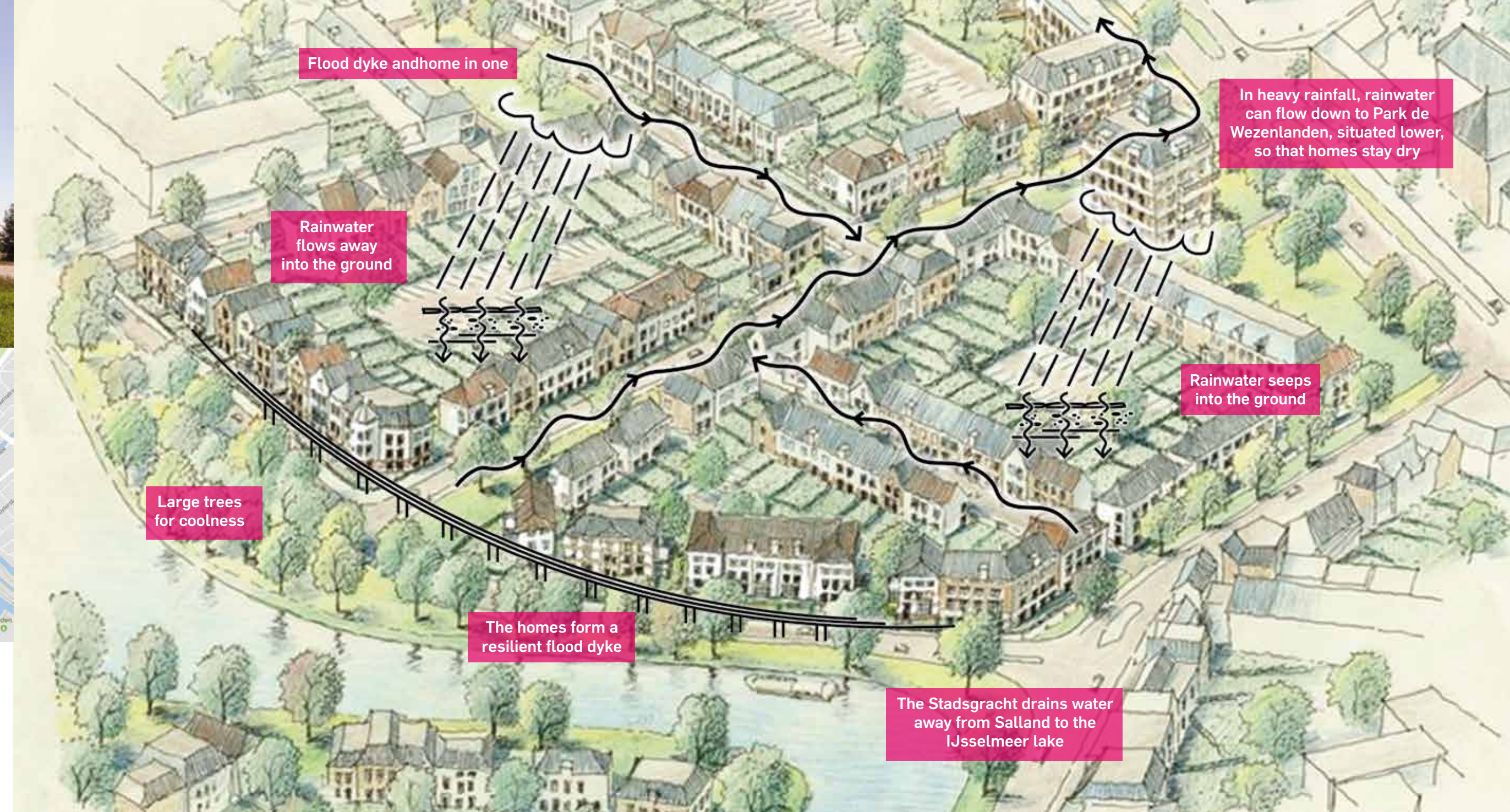
Only a few adjustments are needed to reinforce this noise barrier to make a compartment that offers extra protection against flooding.

The new delta works in and around the city are a mix of measures at various levels.

This historic city centre is located outside the flood dykes, like an island in Lake IJsselmeer. The measures taken on the flood dykes around the city centre are spatially difficult to apply, requiring clever solutions such as incorporating a flood dyke in the road profile (Pannekoekendijk) or even incorporating such dykes in newly-built housing (of Weezenlanden).

A 'flood dyke' has been fitted into the new-build housing project of Weezenlanden by way of a raised waterproof wall which is incorporated in houses on the quay.

Refurbishment of Weezenlanden

A 'flood dyke' has been fitted into the new-build housing project of Weezenlanden by way of a raised waterproof wall which is incorporated in houses on the quay. Another such dyke

has been incorporated in a basement bike park. Other climate adaptive measures include large trees to provide coolness and the redirecting of water from extreme rainfall to the nearby park where it will cause no damage.

Large trees for coolness during long periods of heat enhance the well-being of our inhabitants

Water cascade

By connecting the existing differences in height offered by the landscape, it can work as a 'trap' for excess water, which can then be led, as a cascade, to a place where it will do less damage. This concept has been implemented in the area to the south east of Zwolle. Initial calculations show that an average reduction in damages to the value of 439 million euros is possible!

Another innovative concept is that of 3D thinking with regard to water management. The concept has been laid out in the Visie op de Ondergrond Zwolle (2005). Groundwater flows from the Veluwe to our delta, where it surfaces. This flow of water is rather like a third river in our delta. This river is clean, flows slowly and is ideal for storing excess water and supplying the delta during dry spells. These concepts have been applied in the developing location of Breezicht. Breezicht is being designed to be as climate adaptive as possible as an example of 'the new normal'.

Breezicht

In the expansion neighbourhood Breezicht, groups of houses are being built on newly-constructed mounds. The

blue-green areas in between offer not only a high quality of public space to the area, but are also utilised in Breezicht's 3D water management. Rainwater is diverted from the sewers, and led from the houses to the blue-green areas. Excess water flows as a cascade by way of the terraced effect in the blue-green structures away from the area. The blue-green structures are also being constructed extra low, to connect with the aquifer. This ensures that fresh water is available during dry spells, and that profits people, plants and animals.

Vision of the Subsurface

This paper includes a description of the course being set out to protect drinking water abstraction at Engelse Werk, the use of the '3rd river' of groundwater to solve water supply issues, spatial planning of the substrate and groundwater and the use of energy from water and groundwater. The vision has won not only a national prize (the Columbus' Egg prize for collaboration within the project) but also an international one (the Brownie Award for dealing with pollution of groundwater).

3D water management the expansion neighbourhood Breezicht
Rainwater is diverted from the sewers, and led from the houses to the blue-green areas. Excess water flows as a cascade by way of the terraced effect in the blue-green structures away from the area.

Community involvement

Doing things together

In order to get climate adaptation implemented at all levels, we need a community that is involved, if only because half of the city is privately owned. We have various ways of achieving that. The common thread is doing things together. And we're happy to do things together, as the 'dyke army' and 'Kampen High Water Brigade' show.

Kampen High Water Brigade

is a team of volunteers who, in the event of extremely high water, will put together a flood barrier consisting of 84 components such as sheet piles, waterproof doors and valves in the road surface. Together, they keep Kampen Midden district safe and dry. The components are distributed among homes. For example, one is incorporated in the toilet of a resident who lives outside the flood dykes. The brigade holds annual exercises.

The volunteers of the High Water Brigade in Kampen building up a temporary dam in the city centre against the rising water.

"Aeres Hogeschool researches vertical farming, an innovative method of cultivation with low input and great circularity, involving the application of smart data, leading to food safety and a sustainable effect on the climate."

Rieke de Vlieger MCM,
director of Aeres Hogeschool

The involvement of youth

Students and schoolchildren are also involved. We are keen to make them aware of the importance of climate adaptation. And young people's fresh way of looking at things often points us in new directions in our search for solutions, which is why we collaborate with education institutions. More than 2200 schoolchildren and students

have been involved in the climate adaptation theme since 2014. By way of 30 projects, they have helped to set up and implement events, design climate adaptive gardens for residents and develop apps and publicity campaigns for the SDGs. For example, Artez Hogeschool voor de Kunsten developed the creative concept 'Zwolle aan de IJssel'.

Inspiration and awareness

Culture and the arts are carriers of our delta DNA.

There are regular performances, exhibitions and public events, such as in the past, the 4-Day Water Event and more recently, the summer exhibition on water in Museum de Fundatie, the IJssel biennial and the open-air 'Operatie IJssellinie' show. We organise more serious events too on a regular basis, such as inspiration sessions for Klimaat Actieve Stad, congresses and symposia. The TEDx Climate Active Cities took place in Zwolle in 2015.

We also achieve inspiration and awareness by introducing climate adaptation on time in developments where that is not yet regulated by law or by contract. Such interventions are not necessarily expensive. By getting involved on time, developments can be implemented climate adaptively with simple and affordable measures, as was the case with Wehkamp.

Solar panels and thermal energy storage in the ground as sources of sustainable energy

Wildlife garden

Green roof on bike park collects and retains clean rainwater

Servers and vital business facilities are located on the first floor so that in the event of flooding, the company can continue its international operations

Wildlife garden for bio-diversity

Wehkamp

This large online store has the biggest automated distribution centre in the world. That means that their servers are vital to the company. To limit risks and damage from flooding, the servers are located on the first floor.

"As a business, you have to take your surroundings into consideration. And if you're located in an environment that is at risk of flooding, you must take preventive measures. We placed the servers in our new premises on the first floor, for example."

Andries van Daalen, Former Programma Director Wehkamp, voorzitter ZwolleFonds.

Climate street Seringenstraat started with a soil remediation, for which part of the street had to be dug up. In that process, the gardens were made climate adaptive by disconnecting rainwater from the sewers, installing green roofs and constructing façade gardens. And a novel idea was introduced: the rainwater fence.

Adriaan Mosterman is interviewed by Dutch press on his "Climate street"

Lastly, we inspire by way of model projects for residents (climate street Seringenstraat), businesses (Hornbach), municipality and property developers (Breezicht), housing associations (Weezenland Noord) and many more.

Climate street Seringenstraat

A collaboration between residents, government, education and businesses resulted in a win-win situation. It started with a soil remediation, for which part

of the street had to be dug up. In that process, the gardens were made climate adaptive by disconnecting rainwater from the sewers, installing green roofs and constructing façade gardens. And a novel idea was introduced: the rainwater fence. Students at Groene Welle contributed to the design, a local landscape gardener helped the residents with the work and government (municipality, water authority) offered advice and helped with funding.

Increasing awareness remains necessary. We campaign to make entrepreneurs and residents aware of the need for water safety and climate adaptation and offer tools with which they can take their own smaller-scale measures to develop and build in a climate resilient way. And that, too, we do together with our community.

Green roof collects and retains rainwater and adds a pleasing, green appeal to the area

Crates placed below paving to collect rainwater from paving and roofs. Once in the crates, the water seeps slowly into the ground

Green gardens with permeable paving

A lot of capacity for the collection of rainwater, meaning less flooding and reduced risk of damage

Landstede Media Academy – Groeten van CRIZ

In the run-up to a campaign, students developed material for a climate-active city campaign called 'Greetings from CRIZ'. In a collaboration between government, volunteers and teachers, the whole of the second year was introduced to the theme of climate adaptation. Afterwards, students created a logo for a publicity campaign and they are now working on a website.

Connecting the professional world to the community

The most important key to the acceleration of climate adaptation is in connecting the professional world to the community. The professional world develops solutions, business cases, etc. The community has to work with them, is the end-user and expert by experience, and knows what's needed.

We are looking into smart ways of connecting the Climate Campus with the Hanzeland community, within the inter-regional CATCH project, for example. Can we unite these worlds, professional versus amateur, into being just the

GROETEN VAN
Climate Responsive Initiatives Zwolle
CRIZ

people they are? We believe we can. After all, professionals are also citizens, and vice versa. This is why we started the 'Water aware Stadshagen'.

Water aware Stadshagen

is an experiment involving the professional citizen. We see that citizens in general are more than willing to contribute to their living environment, but are reluctant to constantly take a leading role. We aim to close this gap by involving professionals in the neighbourhoods they live in.

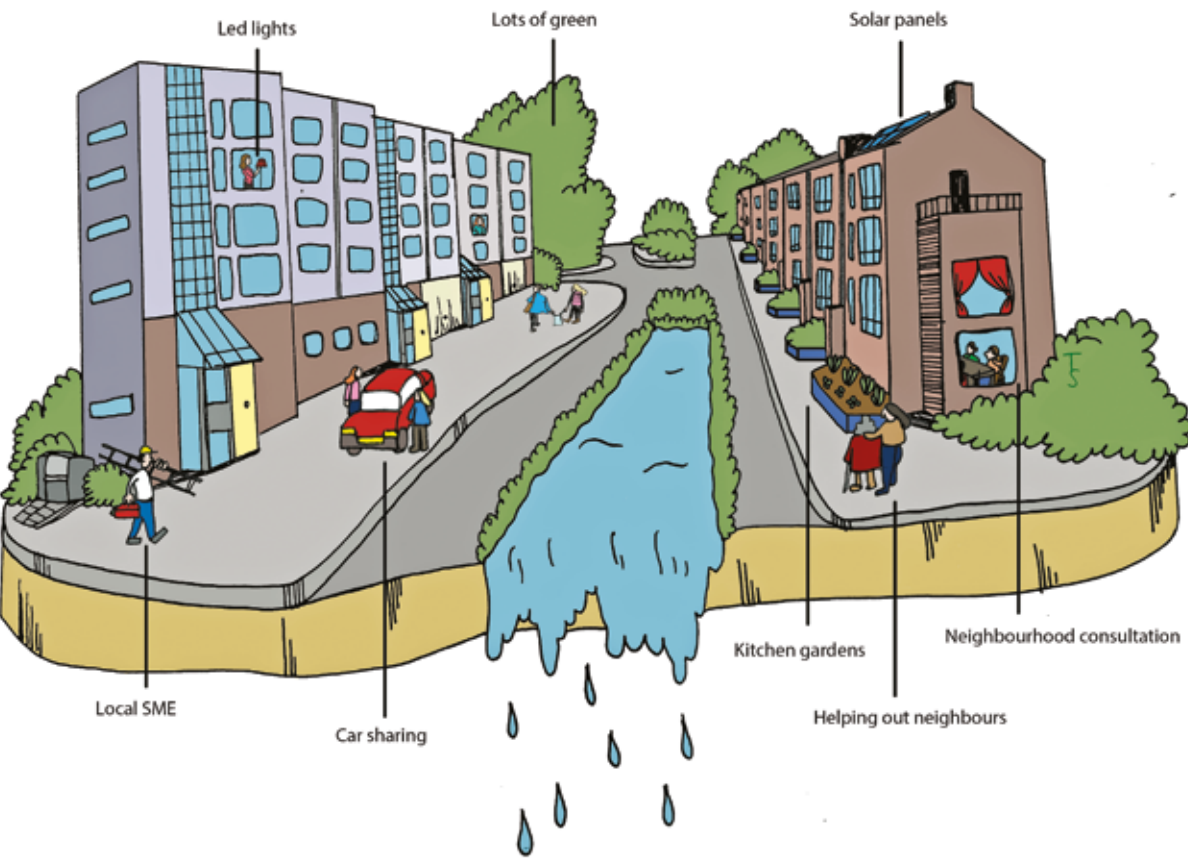
They work partly in their own time, as residents of the neighbourhood, and partly in their boss's time, as professionals. They might be municipal employees, water authority staff or people who work in education institutions. For consulting firms or SMEs, it can also be an addition to their CSR policy. It's a modern-day way of expanding neighbourhood initiatives while at the same time, giving employees the chance to further develop. It would be interesting to investigate whether this could be an effective new role for government.

To measure is to know

Development of the research agenda

It's important to continually develop and apply new knowledge. And on the other hand, to formulate research questions from practice. Our delta is known for its practical applications, but it also works closely with universities and research institutes. This might be for technical expertise, such as in the

international GreenBlueCities project carried out together with Delft University of Technology, and the collaboration with Wageningen University on urban climate, or it might be for data projects with the KNMI, or for the relationship between climate adaptation and the socio-economic development of neighbourhoods, as we do for Dieze-Oost with Deltares.

Windesheim University of Applied Sciences

A renowned university with many research programmes is located in Zwolle itself. Of course, the Climate Campus has an important role too. We prefer to develop new knowledge together with the community, as we did with Wijbedrijf in Dieze-Oost.

Dieze-Oost

The experiment carried out in Dieze-Oost had its roots in an underlying question about how climate adaptation and nature-based solutions can contribute to the socio-economic development of a neighbourhood. In the experiment,

residents associated in 'WijBedrijf Dieze', worked together with the municipality in structuring the neighbourhood's water system to be future-proof while meeting needs such as lower living expenses, job creation, a worthwhile living environment and a hand in organising that. This approach requires financial innovation, and the first draft versions are already on the table.

The experiment is being supervised and supported by ToekomstSterk and Deltares and is partially financed by the Topconsortium voor Kennis en Innovatie Watertechnologie.

SMART

To measure is to know. Therefore we need data and models. There is close collaboration with the 'SMART Zwolle' programme data and geodata parties such as Esri Nederland, Kadaster, CBS, RIVM and KNMI. The 'SMART Zwolle' programme recently won the award for

best vision at Smart City, and has an ISO 37120 certificate. Climate adaptation is a top priority within this programme.

The Urban Data Center Zwolle opened recently, and the Senshagen project is currently in development. Crowd sourcing is one of the ways in which we

validate our models. Following a recent torrential shower, we asked citizens and businesses to report any nuisance situations on an online geomap, and to upload accompanying visual materials. We are presently processing more than 70 responses.

SensHagen

Is a collaboration between Zwolle Municipality, renowned knowledge institutes such as RIVM and KNMI and residents of Stadshagen. We install an infrastructure of sensors to monitor the effects of climate change at parcel and local level over a period of several years. This gives residents the opportunity to develop climate adaptive awareness and actions, based on the collected measurement data, and to be able to influence their environment. The research data is collected, processed and subsequently made available to the residents and to science. The project

is part of European research project ERA4CSURCLIM. Measuring progress is important to the acceleration of climate adaptation. In the EU Interreg CATCH project, parties from the North Sea region are developing a dashboard with which to monitor climate adaptation.

EU Interreg CATCH project

The overall objective of CATCH is to demonstrate and accelerate the redesigning of urban water management in mid-sized cities in the North Sea Region, so that they may become climate resilient. It is based on the Water Sensitive Cities theory. One

interesting element is the development of a dashboard: a decision support tool for mid-sized cities that will help to formulate long-term climate adaptation strategies which will have maximum impact on climate resilience, and subsequently monitor the progress. UTwente contributes expertise in the field of governance assessment. The pilot in Zwolle's Spoorzone district also focuses on the smart connecting of the professional world (Climate Campus) with the 'Vrienden van Hazenland' community in order to make the Spoorzone district more climate adaptive.

Epilogue

Any staff, partners or visitors entering the GCECA building will immediately experience the spirit of the Spoorzone district. The demonstration delta is an ever developing showcase of climate-adaptation with an active community ready to welcome the GCECA and its staff and guests with open arms.

Obviously, the presence of the GCECA in general would be a trophy for the Zwolle region. That goes for any city. Moreover, the significance that the GCECA could have here is of exceptional value.

The presence here of the GCECA would undeniably underline the region's ambitions, raising climate adaptation in the Spoorzone district to a higher level, and making it tangible and visible, with the global village building as a breeding ground and meeting place. That will appeal to other mid-sized cities too.

The GECEA would be an important and international link, the cherry on our delta community cake, the cream in our Climate Campus coffee, and of course quite simply, help us to excel and accelerate.

Choosing a mid-sized city as the headquarters for the GCECA might sound daring. It could equally be a statement of belief in mid-sized cities which, in a global network, will ultimately make the difference, worldwide.

**THE NEW DELTA
WORKS ARE IN
OUR CITIES**

Ministry of Infrastructure and the
Environment

> Return address P.O. Box 20901 2500 EX The Hague

Provincie Zwolle
Drs. H.J. (Henk Jan) Meijer

g.wijffels@zwolle.nl

**Directorate General of the
Environment and
International Affairs**
Rijnstraat 8
The Hague
P.O. Box 20901
2500 EX The Hague
The Netherlands

Our reference
IENM/BSK-2017/252552

Den Haag, 16 October 2017
Subject: Bid for Housing GCECA

Dear mr Meijer,

On behalf of Ms. Sharon Dijksma, State Secretary for Infrastructure and the Environment and the Evaluation Committee, I would like to express my gratitude for your bid for housing for the Global Centre of Excellence on Climate Adaptation (GCECA), which was received in time before the deadline of 1 September 2017.

I regret that your bid was not selected by the Evaluation Committee. The call for housing resulted in seven offers. The Evaluation Committee recommend which bid to select, based on the criteria published on the website of GECCA. The Committee assessed the proposals in three rounds. This resulted in a unanimous choice for Rotterdam-Groningen, scoring relatively better on the total package of requirements than the other bids.

I wish to thank you very much for the effort that was put into your bid. In case you have any questions, please do not hesitate to contact Mr. Christiaan Wallet, project manager GCECA.

Given the global scope of the GCECA, which renders it relevant to all regions, cities and institutes in The Netherlands and abroad, we welcome your continued interest and that of your regional partners in the further development of the GCECA, starting from 2018. I expect the GCECA to invite research institutes, business, financial parties, etc. for meetings and events to come.

With kind regards,

Roald P. Lapperre
Director General for Climate, the Environment and International Affairs

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:

ChristenUnie

Naam woordvoerder:

Gerdien Rots

Verzoek om agendering van de Informatienota:

Afronding Global Centre of Excellence on
Climate Adaptation

**Deze Informatienota staat op de lijst van
ingekomen stukken d.d.:**

27 november 2017 (5.A.1)

Verzoek om agendering in de:

☒ Informatieronde

☐ Debatronde

Aanleiding tot agenderen:

Energie en know how die ontstaan is bij het
gezamenlijk opstellen van het bidbook om het
Global Centre of Excellence on Climate
Adaptation naar Zwolle te halen.

Beoogd effect van agenderen:

Kansen en mogelijkheden verkennen om in
de toekomst vergelijkbare initiatieven naar
Zwolle te halen. En Zwolle permanent te
profilieren als klimaatadaptatie stad.

**Voor de Informatieronde moeten de volgende
betrokkenen worden uitgenodigd:**

Een selectie van organisaties en personen die
betrokken waren bij het opstellen van het
bidbook. (provincie, waterschap, gemeente)

Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:

Van: Jan Super [mailto:JanSuper@wdodelta.nl]

Verzonden: donderdag 11 januari 2018 12:20

Aan: Raadsgriffie

CC: René van der Spank; Charlotte van der Gun; Gerrit Pieter Roetert Steenbruggen

Onderwerp: RE: uitnodiging informatieronde GCECA 15 januari 2018

Geachte heer, mevrouw

In vervolg op onze onderstaande afmelding voor uw Raadsbijeenkomst op 15 januari 2018, zend ik u de toegezegde inhoudelijke reactie.

1. Waterschap Drents Overijssel Delta (WDODelta) deelt de conclusie van gemeente Zwolle dat de samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij klimaatadaptatie door het GCECA proces nog verder is versterkt.
2. WDODelta zet deze samenwerking dan ook graag voort in de vorm van actief meedenken en in partnerschap in Rivus en in het netwerk van de Climate Campus.
3. In de informatienotitie wordt aangegeven dat naast verdere versteviging van de samenwerking, Zwolle zich sterk heeft kunnen profileren als klimaatadaptatie stad van Nederland (onder andere via communicatiemiddelen, zoals een film die is gemaakt). Voor WDODelta was en is deze aandacht voor Klimaatadaptatie ook van groot belang, waarbij moet worden aangetekend dat de focus voor WDODelta ligt op het hele werkgebied - dus naast Zwolle ook onze 16 andere gemeenten.

Ik verwacht u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Jan Super

Beleidsadviseur

Waterschap Drents Overijsselse Delta
Dokter van Deenweg 186, 8025 BM Zwolle
Postbus 60, 8000 AB Zwolle
T. (088) 233 15 45

Volg ons:

Van: Charlotte van der Gun

Verzonden: dinsdag 9 januari 2018 16:52

Aan: Raadsgriffie <Raadsgriffie@zwolle.nl>

CC: Jan Super <JanSuper@wdodelta.nl>

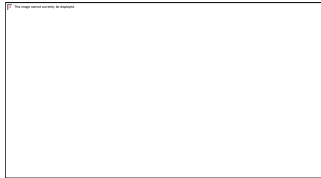
Onderwerp: RE: Reminder uitnodiging informatieronde GCECA 15 januari 2018

Goedemiddag,

Hartelijk dank voor de uitnodiging. Mijn collega Jan Super en ik zijn helaas verhinderd. We hebben wel even gekeken naar de informatienota, en zullen u a.s. donderdag een inhoudelijke reactie sturen als input voor de bijeenkomst vanuit WDOdelta.

Met vriendelijke groet,

Charlotte van der Gun
Adviseur Bestuur en Relaties

Waterschap Drents Overijsselse Delta
Dokter van Deenweg 186, 8025 BM Zwolle
Postbus 60, 8000 AB Zwolle
T. (088) 233 14 58

Volg ons:

Van: Raadsgriffie [<mailto:Raadsgriffie@zwolle.nl>]

Verzonden: dinsdag 9 januari 2018 16:13

Aan: 'M.t.Heggeler@overijssel.nl' <M.t.Heggeler@overijssel.nl>; Charlotte van der Gun <CharlottevanderGun@wdodelta.nl>; Jan Super <JanSuper@wdodelta.nl>; 'edwin.vanderstrate@tauw.nl' <edwin.vanderstrate@tauw.nl>; 'han.dewit@tauw.com' <han.dewit@tauw.com>; 'E.Rijsdijk@windesheim.nl' <E.Rijsdijk@windesheim.nl>; Postma - van de Pol, Renate <R.Postma-van.de.Pol@zwolle.nl>

Onderwerp: Reminder uitnodiging informatieronde GCECA 15 januari 2018

Geachte mevrouw, mijnheer,

Voor de kerst heb ik u onderstaande uitnodiging gestuurd.
Tot nu toe heb ik nog geen aanmelding ontvangen.

Ik hoor graag of u komende maandag aanwezig kunt zijn.

Herman Veraart
raadsadviseur/plaatsvervangend griffier

Gemeente Zwolle, Afdeling Raadsgriffie
038 498 21 12 / 06 42 57 46 67

Postadres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle
Bezoekadres: Grote Kerkplein 15

Van: Raadsgriffie

Verzonden: vrijdag 22 december 2017 12:56

Aan: 'M.t.Heggeler@overijssel.nl'; 'CharlottevanderGun@wdodelta.nl'; 'JanSuper@wdodelta.nl'; 'edwin.vanderstrate@tauw.nl'; 'han.dewit@tauw.com'; 'E.Rijsdijk@windesheim.nl'; Postma - van de Pol, Renate; Janssen, Geert

Onderwerp: Uitnodiging deelname informatieronde GCECA 15 januari 2018

Geachte mevrouw, mijnheer,

Op 27 november is de gemeenteraad van Zwolle door het college schriftelijk geïnformeerd over het proces rond het Global Centre of Excellence on Climate Adaptation.

De raad heeft op verzoek van één van de fracties besloten betreffende informatienota te bespreken in een informatieronde.

De raad wil voor de bespreking graag personen en vertegenwoordigers van organisaties uitnodigen die waren betrokken bij het opstellen van het bidbook.

De bijeenkomst vindt plaats op **maandagavond 15 januari 2018** van **19.30 – 21.00 uur** in de raadzaal, Grote Kerkplein 15 Zwolle

Graag nodigen wij u namens de raad uit om aan deze bespreking deel te nemen.

Wij verzoeken u zich aan te melden via: raadsgriffie@zwolle.nl

Via [deze link](#) kunt u de agenda en de stukken van deze raadsbijeenkomst raadplegen.

met vriendelijke groet

Zwolle

Herman Veraart
raadsadviseur/plaatsvervangend griffier

Gemeente Zwolle, Afdeling Raadsgriffie
038 498 21 12 / 06 42 57 46 67

Postadres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle
Bezoekadres: Grote Kerkplein 15

Raadsplein info/debat Raadzaal

Datum 15 januari 2018

onderwerp Prestatieafspraken woningbouwcorporaties
portefeuillehouder Rene de Heer
informant Selles - Heikoop, Henrieke (2425)
medeopstellers
afdeling Ruimte en Economie
bijlagen Voorstel: Informatienota Prestatieafspraken 2018
 Bijlage: 1. jaarschijf 2018
 Bijlage: 2. Prestatieafspraken Woonzorg Nederland en gemeente
 Zwolle
 Bijlage: 5-1 Aangepast Agenderingsverzoek SP- Informatienota
 Prestatieafspraken 2018

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- De jaarschijf 2018 als uitwerking van de prestatieafspraken 2016-2019 met de huurdersverenigingen en woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang
- De prestatieafspraken 2018-2019 tussen gemeente Zwolle en Woonzorg Nederland

Informatienota voor de raad

Datum 8 november 2017

Onderwerp	prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Versienummer	1

Portefeuillehouder René de Heer

Informant H. Selles-Heikoop
Afdeling Ruimte & Economie / OWA
Telefoon 038 498 2425
Email H.Selles-Heikoop@zwolle.nl
Bijlagen 1. jaarschijf 2018
2. Prestatieafspraken Woonzorg Nederland en gemeente Zwolle

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- De jaarschijf 2018 als uitwerking van de prestatieafspraken 2016-2019 met de huurdersverenigingen en woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang
- De prestatieafspraken 2018-2019 tussen gemeente Zwolle en Woonzorg Nederland

Datum 8 november 2017

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De huurdersorganisaties, de woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang en de gemeente Zwolle hebben in 2016 nieuwe Prestatieafspraken gemaakt voor de periode 2016-2019.. Conform de Woningwet moeten de prestatieafspraken jaarlijks worden geactualiseerd voor de volgende jaarcyclus (het zogenaamde corporatiebod aan de gemeente). De prestatieafspraken 2018 moeten met vaststelling door college van B&W voor 15 december naar het ministerie van BZK gestuurd worden. Hierbij ontvangt u ter informatie de prestatieafspraken voor de jaarcyclus 2018. Wat betreft de jaarschijf gaan we verder met de uitvoering van de afspraken binnen de lijnen die zijn uitgezet. Daarnaast zijn met Woonzorg Nederland ook prestatieafspraken gemaakt voor de periode 2018-2019.

Kernboodschap

In een tripartiet overleg hebben de huurdersorganisaties, de woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang en de gemeente Zwolle de behaalde resultaten voor 2017 besproken en de prestatieafspraken voor 2018 geactualiseerd. De algemene conclusie is dat we goede resultaten hebben geboekt in 2017 en dat willen voortzetten. In het kort hieronder de hoogtepunten uit de Prestatieafspraken:

1. *Organisatie en samenwerking*

De lijn van goede samenwerking uit 2016 is in 2017 voortgezet, ondanks de diverse personele wisselingen binnen enkele organisaties. In 2017 is de afstemming van het meerjaren opgave programma afgerond en hierbij zijn werkafspraken per gebied gemaakt. Voor 2018 is op verzoek van de huurdersverenigingen een bilateraal overleg tussen de wethouder en de huurdersverenigingen ingepland. Daarnaast wordt er in het 2^e kwartaal een informatieavond met de gemeenteraad gepland om de raadsleden bij te praten over de uitvoering van de prestatieafspraken.

2. *Omvang van de sociale voorraad en betaalbaarheid*

In 2017 is een gezamenlijke woningmarktanalyse uitgevoerd door Companen en HHM. De resultaten zullen meegenomen worden in de Ontwikkelstrategie van de gemeente en gebruikt wordt bij het strategisch voorraad beleid van de corporaties. De taakstelling wat betreft statushouders is in 2017 gehaald; de pilot hospitaverhuur wordt niet verder doorgezet vanwege vele juridische bezwaren. De eerste verkenningen rondom afstemming verkoopprogramma's is gestart, in 2018 krijgt dit een vervolg.

De sloop en verkoopprogramma's zijn conform uitgevoerd, alleen Openbaar Belang en SWZ hebben meer verkocht dan gepland. Openbaar Belang heeft 2 woningen meer verkocht dan gepland. SWZ heeft 6 woningen meer verkocht dan gepland, dit wordt in mindering gebracht op de geplande verkoop voor 2018 en 2019.

Gezamenlijk is geconstateerd dat we de afspraak om minimaal 100 en maximaal 200 semipermanente woningen te realiseren gaan halen. De inzet wordt in 2018 gecontinueerd op de lopende projecten. Openbaar Belang ziet af van de realisatie van 20 tijdelijke woningen op de Pilotenlaan vanwege de haalbaarheid en zal daarom geen semipermanent realiseren in deze prestatieafsprakenperiode. SWZ gaat minder semipermanent realiseren bij de Vlindertuin dan gepland, omdat op de locatie niet meer eenheden haalbaar zijn

Datum

8 november 2017

Het woonlastenfonds is conform afspraken uitgevoerd en aan de hand van de evaluatie wordt bekeken hoe de primaire doelgroep verder geholpen kan worden, dit wordt onder andere gedaan door de ervaringen binnen Vindplaats Schulden.

Het afwegingskader van het woonruimteverdeelsysteem wordt vanaf 2018 jaarlijks geëvalueerd en in de prestatieafspraken opgenomen. Nieuw in 2018 is ook de beleidsverkenningen voor de mogelijkheden van de Wet Doorstroming Huurmarkt worden uitgevoerd.

3. *Nieuwbouwopgave*

De harde nieuwbouwopgave van de corporaties is in 2017 volgens planning uitgevoerd. Voor 2018 staan ook de nodige opleveringen op de planning, met name vanuit de versnellingsactie. De verwachting is dat er eind 2019 er per saldo 720 woningen aan de voorraad zijn toegevoegd. De afspraak is minimaal 700 woningen.

4. *Duurzaamheid en energiebesparing*

De acties rondom Duurzaamheid en energiebesparing zijn in 2017 uitgevoerd volgens de jaarschijf. Alle corporaties liggen op koers om hun woningvoorraad naar gemiddeld label B (energie-index 1,21-1,40) te hebben in 2020. In 2018 worden ruim 1000 corporatiewoningen energetisch verbeterd. De pilot Jeruzalemwoningen in Aalanden van deltaWonen is afgerond en geëvalueerd. Geconstateerd is dat de meerwaarde van de app voor het verbeteren van de energiebewustwording niet significant is aangetoond. Daarom is besloten om niet verder te gaan hiermee. Een nieuwe pilot, de energieproeftuin is gestart waarbij deltaWonen verschillende combinaties van energie bespaarders, energie opwekkers, energie opslag en energie bewustwording gaat testen bij bestaande sociale huurwoningen.

5. *Natuurlijke wijkvernieuwing en leefbaarheid*

De genoemde werkzaamheden en activiteiten op het gebied van leefbaarheid zijn in 2017 conform planning uitgevoerd. In 2017 is een start gemaakt met de positioneringsstatement Holtebroek, dit wordt in 2018 verder afgerond. Hierbij wordt een directe link gelegd met de geoviewer. Het buurt voor buurtonderzoek van de gemeente wordt in 2018 opnieuw uitgevoerd.

De huurdersbelangenverenigingen maken zich zorgen om de ambulante begeleiding bij de huisvesting van mensen met een zorgvraag in de wijk. In de eerste helft van 2018 zullen partijen (gemeente, huurdersbelangenverenigingen en corporaties) met elkaar de situatie in beeld brengen en kijken naar mogelijke oplossingen.

6. *Wonen en zorg*

In het najaar van 2017 wordt het programmaplan 2018 voor WWZ038 opgesteld. Met de herziening van het WMO convenant is in 2017 een start gemaakt door middel van een evaluatie. Bij het opstellen van een nieuw convenant worden ook de huurdersverenigingen betrokken. De bijdrage voor de Herberg en Vrouwenopvang is door de corporaties geleverd. In 2018 zullen afspraken gemaakt worden voor de periode vanaf 2019.

Met Woonzorg Nederland zijn afspraken op hoofdlijnen gemaakt. Het aanbod woningen van Woonzorg Nederland is gericht op oudere mensen en mensen met een zorgvraag. De belangrijkste afspraken met Woonzorg Nederland zijn als volgt:

Datum 8 november 2017

1. Woonzorg Nederland wil haar huidige aanbod woningen in Zwolle behouden en betaalbaar houden voor de doelgroep.
2. Woonzorg Nederland onderzoekt in 2018 de mogelijkheden om aan te sluiten bij de Woningzoeker
3. Woonzorg Nederland participeert binnen het platform WWZ038.

Consequenties

nvt

Communicatie

De jaarlijkse actualisatie van de prestatieafspraken is een samenwerking van de woningbouwcorporaties, de huurdersverenigingen en de gemeente (tripartietoverleg). In een ambtelijke werkgroep van gemeente en corporaties zijn de prestatieafspraken met deltaWonen, SWZ en Openbaar belang voorbereid en besproken met de huurdersverenigingen. In het bestuurlijk overleg met de Zwolse woningbouwcorporaties en – huurdersverenigingen van 2 november is de jaarschijf geaccordeerd.

Vervolg

In de reguliere overleggen met corporaties, zowel ambtelijk als bestuurlijk worden de prestatieafspraken gemonitord. Halverwege 2018 zal het proces starten om voor het jaar 2019 afspraken te maken.

Openbaarheid

Het is een openbaar stuk

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk

40744

Onderwerp

Prestatieafspraken woningbouwcorporaties

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 21-11-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15 januari 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018	Extra aandacht nodig?	Toelichting
<i>Overleg structuur</i>	minimaal 4 keer per jaar, waarvan minimaal 2 keer met huurdersorganisaties, in voorjaar en najaar t.b.v. de uitvoering van de prestatieafspraken	gemeente	In 2018 wordt de overlegstructuur uitgevoerd zoals meerjarig afgesproken	Nee	N.v.t.
	Eens per jaar bilateraal voortgangsgesprek tussen wethouder gemeente Zwolle en bestuurders van iedere corporatie	gemeente	afspraken zijn gepland	Nee	N.v.t.
	Eens per jaar een gesprek tussen de wethouder de gezamenlijke huurdersbelangenverenigingen	gemeente	afpraak voor 2018 is gepland	Nee	op verzoek van de huurdersorganisaties hebben partijen afgesproken dit overleg in te voeren per 2018 en toe te voegen aan de overlegstructuur
	De huurdersbelangenverenigingen organiseren iedere 2 jaar een huurdersdag	hbv	in 2018 geen huurdersdag		op verzoek van de huurdersorganisaties hebben partijen afgesproken dit in te voeren per 2017
	Eenmaal per jaar (2e kwartaal) is er informatieavond voor raadsleden over uitvoering prestatieafspraken	gemeente	Vanaf 2018 opnemen in Planning van de raad en bestuurlijk overleg	Nee	N.v.t.
<i>Gebieds gericht samen werken</i>	Afstemmen van meerjaren Opgave Programma gemeente en meerjarenonderhoudsprogramma's corporaties	gemeente	Afstemming over proces en programma is gereed. Waarbij werkafspraken en gebied selectie zijn bepaald.	Nee	N.v.t.

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018
<i>Status houders</i>	Accountrol vervullen richting toezichthouder	Gemeente	wordt uitgevoerd
	Andere beleggers en sociale huurders betrekken bij huisvesting statushouders	Gemeente/stuurgroep WRV	wordt uitgevoerd
	Voldoen aan taakstelling huisvesting statushouders	Stuurgroep WRV	1e helft 2018: 95 personen, prognose 2e helft 2018: circa 60.
<i>Woningmarkt onderzoek</i>	Op basis gezamenlijke gegevens, en gezamenlijk onderzoek woningmarktonderzoek actualiseren	Delta Wonen/Gemeente	Partijen nemen gezamenlijk samen met het Zwolse Concilium deel aan de oversampling van WoOn2018
<i>Woningmarkt onderzoek jongeren</i>	Inzicht in vraag en aanbod woningen voor jongeren tot 23 jaar	Delta Wonen	Onderzoek is afgerond
<i>Monitoren vraag studentenwoningen</i>	In 2016 en in 2018 wordt de vraag/aanbod naar studentenwoningen bepaald.	Gemeente	onderzoek wordt verplaatst van 2018 naar 2019
<i>Afstemmen verkoop programma's</i>	Verkoopprogramma's van de drie corporaties afstemmen met doel te onderzoeken of overname elkaars bezit mogelijk en wenselijk is, met als doen woningen beschikbaar te houden voor sociale sector	Openbaar Belang	Aan de hand van de verkenning bepalen acties
<i>Pilot hospita verhuur voor status houders</i>	Pilot wordt niet gestart vanwege teveel juridische bezwaren	SWZ	N.v.t.
2.2. Onttrekkingen sociale voorraad zie tabblad cijfers sociale voorraad			
<i>Woonwagens</i>	Gemeente en Openbaar Belang maken in 2016 afspraken met elkaar over de eigendomspositie van de woonwagens	Openbaar Belang	In 2018 zal er een concreet voorstel aan de gemeente worden voorgelegd.
2.3 Semipermanente schil			
	Omvang van 200 woningen in semipermanente schil waarvan 100 in de flexibele schil en 100 semipermanent.	gemeente en corporaties voor eigen vastgoed	Continuering haalbaarheidsonderzoek locaties. Verwachte oplevering van 3 van de in totaal 6 locaties. Woningen die door de corporaties worden aangemerkt voor sloop worden waar mogelijk tijdelijk toegevoegd aan de flexibele schil.

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018
	Voor de woningen in de flexibele schil blijft professioneel leegstandsbeheer plaatsvinden	Gemeente en corporaties voor eigen vastgoed	Afspraak uitvoeren conform meerjarige afspraak
2.4 Woonruimteverdeling			
<i>Nieuw rapportage format</i>	Rapportages wrvd wordt herzien	stuurgroep wrvd	Rapportage volgens nieuwe format.
<i>Indicatoren WRV</i>	Stuurgroep bepaalt op welke indicatoren gestuurd wordt	stuurgroep wrvd	Dit volgt uit afwegingskader
<i>Afwegingskader woonruimteverdeling</i>	De gemeente en de corporaties evalueren jaarlijks het afwegingskader voor de woonruimteverdeling en leggen eventuele wijzingen in het afwegingskader vast in een bestuurlijk overleg	stuurgroep wrvd/gemeente	Evaluatie afwegingskader inplannen
2.5. Betaalbaarheid			
<i>Pilot BKR</i>	Starten pilot BKR gericht op voorkomen schulden op vaste/ maandelijkse lasten	gemeente	Gesprekken voeren met mensen die beginnende schulden/betalingsachterstanden hebben
	In de prestatieafspraken monitoren wij de voortgang en de resultaten van de pilot BKR.	gemeente	wordt opgenomen in de monitoring van de prestatieafspraken geldt vanaf 2018
<i>Woonlastenfonds</i>	Uitvoeren maatwerk voor primaire doelgroep in woning boven de aftoppingsgrens	gemeente / corporaties	De concrete afspraak voor 2018 wordt op basis van de gemaakte afspraken over het vervolg van het woonlastenfonds gemaakt.
<i>Streefhuur</i>	Corporaties hanteren voor gemiddeld 80% (gerekend over de drie corporaties) van de voorraad huurwoningen in de sociale voorraad een maximale streefhuurprijs tot aan de aftoppingsgrenzen	stuurgroep wrvd	Corporaties wijzen 80% van de woningen toe onder de aftoppingsgrenzen. Monitoring 80% norm wordt in rapportage wrv opgenomen.
<i>flex contract</i>	Tot nu toe geen meerjarige afspraken over hoe we omgaan met de mogelijkheden Wet Doorstroming Huurmarkt	Stuurgroep wrvd	Corporaties voeren beleidsverkenning uit naar eventuele inzet van mogelijkheden van de Wet Doorstroming

	Afspraak 2016-2019	Afspraak 2018	indicatie 2019	Verwacht resultaat ultimo 2019	Extra aandacht nodig?	Toelichting
Voorraad netto toename van minimaal 700		130	218	720	voortgang woningbouw versnellingsactie wordt actief op gestuurd in samenwerking tussen gemeente en corporaties. Afwijkingen van prognoses 2017 in oplevering, schuiven door naar volgende jaar.	Oplevering 2019 voor dW opgenomen 141 met grote zekerheid. Er zijn nog 203 woningen in ontwikkeling, met minder zekerheid. Dit kan het eindresultaat positief beïnvloeden
DeltaWonen						
Nieuwbouw	520	153	141	524		
Sloop	40	0		0		
Verzelf standiging	38	0	0	0		
Verkoop	42	10	10	30		
SWZ						
Nieuwbouw	404	50	133	394	In de jaarschijf 2017 was bij een deel van de plannen al aangegeven dat uitvoering nog niet zeker was en ook het uitvoeringsjaar. Een deel van deze plannen komt nu in 2018, 2019 en 2020	
Sloop	115	94		115		Sloop laatste Binnenhofjes
Verzelf standiging	9			9		
Verkoop	140	30	32	135		Het aantal te verkopen woningen voor 2017 is bereikt en daarom voor 2017 een verkoopstop. Zittende huurders kunnen nog wel kopen, daarom komt de verkoop boven de 36 uit. Dit wordt in 2018 en 2019 gecorrigeerd, totaal blijft 135
Aankoop van vrije sector naar sociaal				2 21		Terugkoop van reeds eerder verkochte woning Per 1 januari 2017 zijn 21 vrije sector woningen in huur verlaagd en toegevoegd aan de sociale voorraad
Openbaar Belang						
Nieuwbouw	52	75	0	89		V Pallandmarke wordt begin 2018 opgeleverd i.p.v. eind 2017, Breekamp n.o. 40 woningen opgenomen
Sloop	0	0		0		
Verzelf standiging	0			11		pilot uitgevoerd van 22 onzelfstandige naar 11 zelfstandige woningen
Verkoop	58	9	9	40		
Liberaliseren	40	5	5	10		afhankelijk van mutatiegraad

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018	Extra aandacht	Toelichting
3.3 Nieuwbouw na 2019; nieuwe locaties	De gemeente spant zich in om bij transformatie van leegstaande (kantoor)panden te sturen op de realisatie van een deel woningen in de sociale huursector, waarbij de balans in de woningmarkt (zoals vraag en aanbod naar woningen voor studenten) goed in de gaten wordt gehouden.	Gemeente	Continuering periodiek overleg met de ontwikkelmanagers van gemeente en corporatie. Samen met corporaties vormgeven van de ontwikkelstrategie woningbouw.		
3.4 Grondprijzen	Grondprijs van 125 per m2	Gemeente	Grondprijzennota voor 2018 wordt eind 2017 vastgesteld		
3.5. betrekken (toekomstige) huurders bij nieuwbouw	Stimuleren innovatie woonconcepten	Gemeente	Vervolg geven aan haalbaarheidsonderzoek woonzorgconcepten. Plan van aanpak stimulering zelfbouw in Zwolle	Nee	
	Pilot met de woon coöperatie Krasse Knarren Zwolle	DeltaWonen	Oplevering in 2018. Evaluatie met bewoners van proces	Nee	
		SWZ	Bij nieuwe projecten bekijken of een focusgroep mogelijk is.	Nee	
	Starten met focusgroep bij planvorming voor nieuwbouwproject Van Pallandtmarke (15 woningen, verwacht jaar van oplevering 2018)	Openbaar Belang	focusgroep loopt goed. Deze systematiek willen we vaker toepassen bij realisatie van nieuwbouwprojecten	Nee	
	Bij nieuwbouw wordt WAC uitgenodigd om mee te denken	Gemeente	N.v.t.	Nee	De afspraak over het betrekken van de WAC is niet mogelijk. Wanneer er in Zwolle weer een WAC actief wordt gedurende de looptijd van de afspraken, wordt de afspraak opnieuw actief

	Project	Afspraak 2016- 2019	Planning 2018	Planning 2019	Prognose eind 2019	h/z	Opmerkingen
		totaal	totaal	totaal	totaal		
delta Wonen							
nieuwbouw	Harm Smeengekade 20 (Nieuwe Haven)	54	0	0	54	h	fase 2 Bageijnehof realisatie 2018
	Prinsenpoort	32	0	0	32	h	
	Belvederelaan	9	0	0	9	h	
	Frankhuis-Midden	17	0	0	0	h	
	Katwolderplein II	23	0	0	23	h	
	Transitorium plus	9	0	0	0	h	
	Leenbakker locatie	46	0	41	41	h	
	Waaranders Stadshagen	n	0	28			
	AA bad locatie Krasse Knarren	n	14				
	indicatief	179		135	135	z	deel van indicatief verwerkt in programma. Resterende 135 nog erg
	indicatief	68		68	68	z	Mogelijk 2019. Nog onzeker
versnellingsactie	Transitorium	41	0	0	41	z	
	Hanzebad	55	0	0	0	z	
	Brandweerkazerne	33	0	33	33	z	SWZ en WOB gaan deze ontwikkelen
	Katwolderplein blok B fase 3	46	46	0	46	z	
	Reggelaan	16	18	0	18	z	
	Monteverdilaan	16	16	0	16	z	
	Hobbemastraat school	28	22	0	22	z	
	Schubertstraat	14	0	0	0	z	SWZ gaat deze ontwikkelen
	Friese Wal	38	37	0	37	z	
	Kanonsteeg	5	0	11	11	z	
	Eemlaan	n	0	0	31	z	
	Stilohal en omgeving	n	0	28	28		Onzeker
semi permanent	Oosterenk Semi-permanent	40	0	0	40		
Totaal dW		769	153	344	727		
SWZ							
nieuwbouw	Bachlaan 1	48	0	0	48	h	
	Bachlaan 1	24	0	0	24	h	
	G. Grootestraat 3	22	0	0	22	h	
	Binnenhofjes 2	48	0	0	48	h	
	G. Grootestraat 4	22	0	0	22	h	
	Bachlaan 2	40	0	0	44	h	
	Weezenlanden	30	0	34	34	h	
	Binnenhofjes 3 en 4	14	0	15	15	z	
	Oude Wetering	16	22	0	22	z	
	ntb	66	0	0	0	z	
	Breezicht	-				z	uitvoering 2020
	Gouverneurlaan (Frion)				1		
	Kastanjestraat 1				2		
versnellingsactie	Feniks i.c.m. Lankhorst	54	0	57	57	z	
	Schubertstraat	-	0	27	27	z	
semipermanent	Vlindertuin	20	28	0	28	z	Nog onzeker of oplevering in 2018 is
Totaal SWZ		404	50	133	394		
Openbaar Belang							
nieuwbouw	Soos Molenzicht	2	0	0	2	h	
	Van Pallandtmarke	15	12	0	12	h	
	Isala terrein	35	23	0	35	h	
	Weezenlanden	-			0	h	
	Breecamp N.O.		40	0	40	h	onder voorbehoud besluit rvc december 2017
	Hanzebad fase 1	15	0	15	15	z	
	winkelcentrum stadshage			21	21	z	
	Toevoeging door verzelfstandiging	50	0	0	11	h	
	Semipermanent				0		
Totaal Openbaar Belang		117	75	36	136		
Totaal		1290	278	513	1257		

Totaal taakstelling 2016	189
gehuisvest 2016	167
restant taakstelling op 1 januari 2017	22
taakstelling 1e helft 2017	95
Totaal taakstelling 1e helft 2017	117
gehuisvest 1e halfjaar	107
restant taakstelling 1e half jaar	10
taakstelling 2e helft 2017	73
Totaal taakstelling 2e helft 2017	83
gehuisvest 2e halfjaar	53
stand ultimo 2017	30

januari	februari	maart	april	mei	juni
32	11	11	7	23	23
juli	augustus	september	oktober	november	december
12	32	9	0	0	0

Voor aantal personen gerealiseerde huisvestingen + akkoord COA	160
Voor aantal lopende personen huisvestingen (woning is al toegewezen, maar er is nog geen huurcontract ondertekend).	14
Aantal verwachte nareizigers (die toestemming hebben om te komen + waarvoor al passende huisvesting beschikbaar is).	0
resterende huisvestingsopgave	16

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018	Extra aandacht nodig?	Besluit tot aanpassing afspraak in BO
4. Duurzaamheid en energiebesparing					
	Stimuleren marktpartijen energieneutraal te bouwen	Gemeente Zwolle	Vervolg geven projectgewijs stimuleren marktpartijen (nieuwbouw/transformatie/verbouw) energieneutraal te bouwen. Uitvoering geven aan het Enexis project verduurzaming bestaande woonwijken en woonomgeving.		
	Lobby op propositie energiefonds	SWZ	Afspraak is afhankelijk van de uitkomst van de discussie.		
	Stimuleren energiebewustwording van particulieren	Gemeente Zwolle	Wordt uitgevoerd		
	Projecten en activiteiten met focus op doelgroep 'jeugd' in 2016 en 2017	Gemeente Zwolle	N.v.t.		
	bevorderen energiebewustwording van huurders via verschillende instrumenten	Corporaties	zie onderstaand per corporatie		
	Pilot Jeruzalemwoningen Aa-landen evalueren in juli 2016. Wens is om daarna met overige partners uit te rollen in andere complexen/wijken	deltaWonen	Prestatieafspraken afsluiten. De pilot wordt niet voortgezet.	N.V.T.	BO besluit in te stemmen met de keuze van deltaWonen om de prestatieafspraken af te sluiten. De pilot wordt niet voortgezet.
	Voordat het project met het duurzame groot onderhoud gestart is, is er een leefbaarheidsonderzoek bij de bewoners geweest. Hier bleek uit dat de meeste bewoners bewust zijn van hun energieverbruik. Indien er behoefte is kan de mogelijkheid onderzocht worden om een energiecoachcursus op te starten in samenwerking met NMO. Wij hebben hier in het verleden goede ervaringen mee gehad.	Openbaar Belang			
	Start in 2016 met Energy Alert (monitoren van energieverbruik)	SWZ	Blijft doorlopen		
	Bij nieuwbouw van woningen worden zonnepanelen aangelegd of wordt voorgesorteerd op het in een later stadium aanbrengen van zonnepanelen	Corporaties			
	De huurdersorganisaties zullen in de communicatie met huurders en bewonerscommissies aandacht vragen voor bewustwording energiegebruik.	Huurdersorganisaties			

delta Wonen 1,37 maximaal voor hele bezit in 2023

Oud Energielabel	EI-index nieuw	2016	Aant. Won. 2016	2020	(gem. B)	Aant. Won. 2020	2023	(min. B)	Aantal woningen 2023
A++	0,6 of lager	1,6%	121		6,7%	535		11,5%	985
A+	0,61-0,80	0,3%	23		0,3%	24		1,2%	100
A	0,81-1,20	15,6%	1.184		20,2%	1.614		22,8%	1.959
B	1,21-1,40	26,9%	2.042		48,2%	3.851		64,5%	5.538
C	1,41-1,80	27,6%	2.095		16,0%	1.278		0,0%	
D	1,81-2,10	17,8%	1.351		5,5%	439		0,0%	
E	2,11-2,40	4,7%	357		2,1%	168		0,0%	
F	2,41-2,70	4,6%	349		0,6%	48		0,0%	
G	> 2,70	0,9%	68		0,4%	32		0,0%	
		100,0%	7.590		6,7%	7.990,0		100,0%	8.582

SWZ 1,8 voor alle woningen maximaal in 2020

Oud energielabel	EI-index Nieuw	2016	aantal woningen 2016	2020	aantal woningen 2020	2023	aantal woningen 2023
A++	0,6 of lager	2,9%	213	5,6%	421	5,6%	421
A+	0,61-0,80	2,8%	207	3,0%	228	3,0%	228
A	0,81-1,20	18,1%	1.349	32,0%	2.403	32,3%	2427
B	1,21-1,40	24,4%	1.822	27,8%	2.087	27,8%	2087
C	1,41-1,80	27,8%	2.073	25,0%	1.878	28,3%	2124
D	1,81-2,20	10,4%	774	3,4%	257	1,2%	88
E	2,21-2,40	4,9%	365	1,8%	132	0,9%	71
F	2,41-2,70	5,5%	408	0,7%	50	0,4%	33
G	>2, 70	3,3%	249	0,7%	56	0,4%	33
totaal		100,0%	7.460	100,0%	7.512	100,0%	7.512

Openbaar Belang gemiddel 1,50 in 2020

Oud energielabel	EI-index Nieuw	2016	aantal woningen 2016	2020 (gem 1,65)	aantal woningen 2020	2023 percentage	aantal woningen 2023
A++	0,6 of lager	3,6%	87	12,3%	319	18,0%	470
A+	0,61-0,80	1,8%	42	1,9%	48	1,8%	48
A	0,81-1,20	19,1%	455	20,6%	533	20,3%	528
B	1,21-1,40	15,5%	370	14,0%	363	13,7%	357
C	1,41-1,80	22,3%	533	21,0%	542	20,4%	530
D	1,81-2,20	7,3%	175	5,3%	136	5,1%	134
E	2,21-2,40	12,2%	292	10,4%	269	8,9%	231
F	2,41-2,70	10,1%	242	8,1%	210	6,3%	164
G	>2, 70	8,0%	190	6,4%	166	5,5%	142
totaal		100,0%	2.386	100,0%	2.586,0	100,0%	2604
netto verschil woningen					200		218

in 2023 geen rekening gehouden met nieuwbouw en verkoop tussen 2020 en 2023 (zachte plannen)

Woningen die nog niet op c zitten:

- * woningen die niet hebben meegedaan met collectieve aanpak
- * Monumenten (vraagt specifieke aanpak, moeten we nog uitwerken)

	Project	afpraak 2016-2019	planning 2018	planning 2019
		totaal	totaal	totaal
	delta Wonen			
	afspr Energie index	max e.i 1,37 in 2023		
2018	CAPELLENSTR / DEMOCRATENLN (50%)		98	
2018	HEMMINCKMATE / TICHELMEESTERLN		10	
2018	W BARENTSZSTR		8	
2018	W BARENTSZSTR / V DIEMENSTR		93	
2018	M V COEHOORNSNGL / THORBECKEGR		16	
2018	V HAERSOLTEMARKE / V LANGENMARKE		31	
2018	V HAERSOLTEMARKE / V LEEUWTEMARKE		23	
2018	AURELIAVLINDER / VUURVLINDER		56	
2018	VONDELKADE		30	
2018	THORBECKEGR		8	
2018	BUITENGASTHUISSTR 18 T/M 40		12	
2018	BADHUISWAL		7	
2018	A PLEIN		10	
2018	T ASSERLN / SWAMMERDAMLN		41	
2018	BUITENKANT 6		4	
2018	KAMPERSTR 30		3	
2018	OSSENMARKT 135-142		8	
2018	Totaal deltaWonen		458	
	SWZ			
	afspr Energie index	max e.i. 1,8 alle woningen in 2020		
2016	Goudsbloem			
2016	Palestrinalaan			
2017	Amer			
2017	Buxtehudestraat		18	
2017	haringvliet / dollard			
2017	Gomberstraat		56	
2017	Erasmuslaan			
2018	Javastraat		24	
2018	Schubertstraat		88	
2018	Oldermannenlaan		274	
2018	Heemskerkstraat		100	
2018	Amer egw		89	
	Totaal SWZ		649	
	Projecten 2018 onder voorbehoud van goedkeuring begroting			
	Jaarlijks zonnepanelen bij circa 100 woningen			

	Openbaar Belang			
	afspr Energie index	gemiddeld e.i. 1.50 in 2020		
	fuchiastraat	0		
2016	Gladiolenstraat	0		
2016	Hyacintraat	0		
2019	Assendorperdijk		60	
2019	Meeuwenlaan		33	
2019	Holterbroekerweg		30	
2019	Aa landen		15	
	totaal Openbaar Belang		138	

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018	Extra aandacht nodig?	Besluit tot aanpassing afspraak in BO
Natuurlijke wijkvernieuwing en leefbaarheid	Uitvoeren van tweejaarlijkse Buurt voor Buurt onderzoek om te zien op welke plekken in de stad sprake is van een negatieve score door fysieke kenmerken (leefbaarheidsindex)	Gemeente	Opstarten buurt voor buurt 2018	Nee	
	Opstellen positioneringsstatement Kamperpoort	Gemeente/deltaWonen	De Ontwikkelcombinatie Kamperpoort (BPD, Salverda, Volker Wessels, DLH), delta Wonen en de Rabobank hebben het voorstel gedaan een nieuw Werkplan voor de Kamperpoort te maken (visie en plan van aanpak). Het plan van aanpak wordt aan college aangeboden en voorziet in een Platform Kamperpoort waarin de ontwikkelende partijen, de corporatie(s), bewoners, adviseurs, ondernemers en de gemeente zitting zullen hebben. Het is de bedoeling dat nieuwe ontwikkelingen voor de Kamperpoort zoals woningbouwinitiatieven langs dit Platform gaan.	Nee	
	positioneringsstatement Holtebroek in 2017 opstellen	Gemeente/SWZ	Afronden positioneringsstatement Holtenbroek	Plan van aanpak moet nog opgesteld worden.	Aanpak positioneringsstatement wordt pilot voor de samenwerking rondom de geoviewer
	Positioneringsstatement Wezenlanden	Gemeente/WOB	Uitvoering geven aan fase 2 pilot Vitaal Assendorp aan de hand van opgestelde plan van aanpak.		
	Positioneringstatement Itersummlanden 2018		In 2018 focus op afronden positioneringsstatement Holtenbroek. Daarna start Itersummerlanden, met uitloop naar 2019	Nee	
	Jaarlijks worden in de jaarschijf concrete werkzaamheden, activiteiten en projecten op het vlak van leefbaarheid opgenomen die de corporaties (eventueel gezamenlijk met de gemeente) zullen uitvoeren	deltaWonen	Uitvoering geven aan leefbaarheidsfonds en continueren convenantsafspraken	Nee	
			Medewerkers zichtbaar in de buurt aanwezig	Nee	
			Bijdrage burgerichte jeugdactiviteiten PECZwolle United	Nee	
			Bijdrage Stichting Present per Casus	Nee	
			Bijdrage aan De Herberg en Vrouwenopvang	nee	
			Voorkomende werkzaamheden uit stadsdeelplannen en buurtschouwen	Nee	
			Onze medewerkers nemen deel in uitvoeringsteams als onderdeel van stadsdeelteams	Nee	
		SWZ	Holtenbroek III: Continueren en uitvoeren gemaakte afspraken convenant d.d. 1 september 2017	Nee	
			- Onze medewerkers Sociaal Beheer zijn zichtbaar in de buurt aanwezig	Nee	
			- Bijdrage aan De Herberg en Vrouwenopvang	Nee	
			- investeringen directe woonomgeving	Nee	
			- Projecten sociale cohesie	Nee	
			- Bijdrage aan stichting Present (per casus)	Nee	
			- Bijdrage aan Team Bijzondere Doelgroepen (in 2016)	Nee	

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018	Extra aandacht nodig?	Besluit tot aanpassing afspraak in BO
			- Voorkomende werkzaamheden die voortvloeien uit stadsdeelplannen en buurtschouwen	Nee	
			- Onze medewerkers nemen deel in uitvoeringsteams als onderdeel van stadsdeelteams	Nee	
		Openbaar Belang	- Onze buurtbeheerders zijn zichtbaar in de buurt aanwezig.	Nee	
			- Gerichte aanpak leefbaarheid Indische buurt	Nee	
			- Bijdrage aan De Herberg en Vrouwenopvang	Nee	
			- Bijdrage aan stichting Present (per casus)	Nee	
			- Bijdrage aan Team Bijzondere Doelgroepen (in 2016)	Nee	
			- Voorkomende werkzaamheden die voortvloeien uit stadsdeelplannen en buurtschouwen	Nee	
			- Onze medewerkers nemen deel in uitvoeringsteams als onderdeel van stadsdeelteams	Nee	
		Huurdersorganisaties	Tijdens overleg met huurders, bewonerscommissies, bewonersverenigingen en huurdersorganisaties zal "leefbaarheid" onder de aandacht worden gebracht.	Nee	
		SWZ	De huurdersbelangenverenigingen maken zich zorgen om de ambulante begeleiding bij de huisvesting van mensen met een zorgvraag in de wijk. In de eerste helft van 2018 zullen partijen (gemeente, hbv en corporaties) met elkaar de situatie in beeld brengen en kijken naar mogelijke oplossingen.	nee	

Hoofdstuk	Afspraak 2016-2019	Trekker	Afspraak 2018	Extra aandacht nodig?	Toelichting
6.1. Scheiden wonen en zorg WWZ038					
Gemeente en corporaties	Uitvoering geven aan programmaplan WWZ038	DB WWZ038	Continueren samenwerking binnen WWZ038. Programmaplan 2018 wordt in najaar 2017 gezamenlijk met andere opdrachtgevers in WWZ038 geformuleerd en vastgesteld.		
6.2. Samenwerking in sociale wijkteams					
	In ieder stadsdeel is een sociaal wijkteam actief	Gemeente	Loopt.		
	Opstellen en uitvoering geven aan Transformatie Agenda Sociaal Domein	Gemeente	Loopt.		
Gemeente en corporaties	De gemeente en de corporaties maken in 2016 nadere (werk)afspraken over de samenwerking tussen de corporaties en de sociale wijkteams van de gemeente. Hierbij worden in ieder geval de volgende aspecten meegenomen: a) Afstemmen processen en samenwerking tussen sociale wijkteams en corporaties; b) Vroeg signalering en samenwerking bij huurachterstand en/of schuldenproblematiek, bij voorkeur in samenwerking met energiebedrijven (zoals is opgenomen in de Betaalbaarheidsagenda, zie hoofdstuk 2); c) Signalering door de corporaties bij signalen die duiden op kwetsbare bewoners, eenzaamheid, Multi problematiek, et cetera; d) Procedure inclusief terugkoppeling bij melding van signalen door de corporaties aan de sociale wijkteams.	dW en SWT	In 2018 afronden proces afspraken. De hbv worden jaarlijks op de hoogte gehouden van de samenwerking tussen de SWT en de corporaties. In 2018 start werkafspraken		
					Ontwikkelpan Havezate Gobertstraat is uitgesteld tot na 2020 (dW)
6.3. Herzien Wmo Convenant					
	Evaluatie en herziening Wmo-convenant uit 2007	Gemeente	1e kwartaal 2018 is herziening gereed en zijn hbv meegenomen		
6.4. Regionale veranderopgave opvang en beschermd wonen en De Herberg					
Gemeente	Gemeente Zwolle maakt met regio-gemeenten en zorginstellingen afspraken over bevorderen uitstroom uit voorzieningen in Zwolle naar woningen regio en beperken instroom	Gemeente	Vervolg geven aan behoefte analyse uitstroom regio en vernieuwing proces uitstroom instellingen.		
Corporaties	Financiële bijdrage aan De Herberg en Vrouwenopvang	Gemeente	Bijdrage wordt in 2018 geleverd. Voor de periode vanaf 2019 worden afspraken in 2018 afspraken gemaakt.		

Prestatieafspraken 2018-2019

Gemeente Zwolle en Woonzorg Nederland

Overzicht bezit Woonzorg Nederland 2017

Bezit	Zwolle	%	Landelijk	%
Aantal huurwoningen (eenheden)				
- Huurprijs < € 592,55	283	71,8%	21.003	71,5%
- Huurprijs > € 592,55 en < € 710,68	110	27,9%	7.119	24,2%
- Huurprijs > € 710,68	1	0,3%	1.264	4,3%
Totaal zelfstandige woningen	394	100%	29.386	100%
Aantal verzorgings- of verpleeghuizen (plaatsen)	149	-	13.169	-
Aantal garages / parkeerplaatsen (eenheden)	60	-	2.866	-
Overig: maatschappelijk vastgoed, bedrijfsruimten, winkels gemeenschappelijke ruimten, logeerruimten (eenheden)	13	-	690	-

1 Beleidskaders

Woonzorg Nederland is er primair voor mensen boven de pensioengerechtigde leeftijd behorend tot de doelgroep voor de sociale huur. Ook huisvest Woonzorg Nederland –via zorgpartners- ouderen die zware zorg nodig hebben in doorgaans een intramurale setting. Daarnaast huisvest Woonzorg Nederland een kleine groep jongere ouderen die alvast rekening houden met mogelijke beperkingen en jongeren met een blijvende lichamelijke of geestelijke beperking.

Belofte aan bewoners

Woonzorg Nederland biedt de bewoners (samen) zelfstandig wonen in een betaalbare, duurzame en veilige woning, met ruimte voor ontmoeting, in het complex of in de nabije omgeving. Woonzorg Nederland biedt een plus door persoonlijke aandacht en door een lokaal zorg- en dienstennetwerk.

Belofte aan zakelijke huurders

Woonzorg Nederland verhuurt panden voor intramurale zorg aan zorgpartners. Woonzorg Nederland biedt deze zakelijke

huurders (zorgpartners) een passend duurzaam en goed onderhouden gebouw. Woonzorg Nederland is daarbij een betrouwbare verhuurder en een vernieuwende kennispartner.

Het aantal ouderen neemt toe en de eisen die ouderen stellen aan de woonsituatie verandert. Velen willen al eerder hun eengezinswoning verruilen voor een appartement dan puur op basis van gezondheid noodzakelijk is. De betekenis van gemeenschappen in het leven van ouderen groeit. Voor veel ouderen is de nabijheid van mensen die elkaar kunnen helpen belangrijk, om daarop terug te kunnen vallen als dat nodig is. Het wonen met gelijkgestemden en de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten voorkomt eenzaamheid. Men heeft oog voor elkaar. In 2017 heeft Woonzorg Nederland een uitgebreid onderzoek onder bewoners laten uitvoeren om kenmerken en wensen te achterhalen.

Woonzorg Nederland wil het leven van ouderen betekenisvol verbeteren, zodat ze veilig thuis kunnen wonen ook als de mobiliteit afneemt en behoefte aan zorg manifest is. Dat wil Woonzorg Nederland zodanig doen dat wordt bijgedragen aan zorgzame buurten, wijken en steden en zodanig dat verhuizing naar een verpleegtehuis wordt uitgesteld of vermeden.

In navolgende paragrafen worden deze kaders uitgewerkt in afspraken voor **de komende twee jaar**, waar nodig en mogelijk met een specificatie voor 2018.

2 Betaalbaarheid

Belangrijk is dat de sociale huurwoningen betaalbaar zijn voor de doelgroep. De huur is daarin de belangrijkste component. Woonzorg Nederland hanteert een landelijke verdeling waarbij 70% van onze zelfstandige woningen een huur onder de eerste aftoppingsgrens heeft. Dit percentage verschilt per regio. Begin 2018 is ons huurbeleid herijkt met een streefpercentage per regio, rekening houdend met de vraag in de betreffende regio, het karakter van ons bezit en het aanbod van andere in die regio werkzame corporaties.	In de gemeente Zwolle heeft momenteel 71,8% van de huurwoningen van Woonzorg Nederland een huur beneden de eerste aftoppingsgrens.
Woonzorg Nederland kijkt bij betaalbaarheid ook naar servicekosten en energielasten. Via investeringen in duurzaamheid gaan we bijdragen aan een reductie van de woonlasten.	Zie 5.3.
Om de voorspelbaarheid van de huren te vergroten heeft Woonzorg Nederland de bandbreedte voor de huurverhoging voor de jaren 2018, 2019 en 2020 vastgelegd. Voor de zittende huurders van sociale huurwoningen is de huurverhoging gemiddeld over het hele bezit van Woonzorg Nederland maximaal inflatie + 0,5% en voor zittende huurders in de vrije sector maximaal inflatie + 1%. Woonzorg Nederland	

bepaalt de huurverhoging jaarlijks aan het begin van het jaar binnen de voor dat jaar geldende rijksregels en na overleg met het Landelijke Huurders Platform (LHP).	
--	--

3 Beschikbaarheid

3.1 Verdeling van beschikbare woningen

Voor een woningzoekende is het belangrijk dat er voldoende woningen voor nieuwe verhuur beschikbaar zijn, die in prijs en geschiktheid passen bij het inkomen en bij een eventuele behoefte aan zorg en ondersteuning. 96% van de woningen van Woonzorg Nederland zijn sociale huurwoningen en wijst deze woningen passend toe.	Woonzorg Nederland heeft samenwerkingsafspraken met Driezorg voor dienstverlening en woningtoewijzing voor de zelfstandige woningen Westenhage (92 vhe). De zelfstandige woningen van de locaties Kievitsbloem (55 vhe) en Arcadia (160 vhe) zijn op basis van indirecte verhuurcontracten volledig in beheer (inclusief woningtoewijzing) bij Driezorg. Woonzorg Nederland verhuurt de zelfstandige woningen van de locaties Gildehuys (60 vhe) en Werkeren (27 vhe) via eigen wachtlijsten en bemiddeling.
In de verdeling van de beschikbare woningen kijkt Woonzorg Nederland breder dan inkomen en huurprijs. Woonzorg Nederland houdt rekening met de zorgvraag van bewoners, met het creëren van mogelijkheden voor woongemeenschappen, leefbaarheid en veiligheid. Woonzorg Nederland heeft immers niet alleen vanuit betaalbaarheid een schaars aanbod, maar vooral vanuit de specifieke setting, waar mensen samen zelfstandig kunnen wonen, zelf ondersteuning kunnen organiseren of zorg van ‘formele’ aanbieders kunnen ontvangen. Woonzorg Nederland benadrukt het belang van netwerken en gemeenschappen met het oog op onderlinge hulp bij langer zelfstandig wonen. Dit wil Woonzorg Nederland graag faciliteren door groepswonen of andere vormen van netwerken (bijvoorbeeld meergeneratiewoningen) mogelijk te maken. Woonzorg Nederland kijkt bij de inzet van panden naar de zorgbehoefte van de bewoners.	In 2018 onderzoekt Woonzorg Nederland de mogelijkheden om aan te sluiten bij De Woningzoeker.

3.2 Huisvesten specifieke doelgroepen

Woonzorg Nederland staat positief tegenover het huisvesten van statushouders mits in lijn met de doelgroep van Woonzorg Nederland. Ook jongeren met een beperking kunnen wij in sommige gevallen huisvesten indien hun zorgvraag past bij ons woningaanbod.	
---	--

3.3 Omvang portefeuille Woonzorg Nederland

Het aantal ouderen in Nederland neemt toe en onderzoek laat zien dat de vraag naar geschikte ouderenwoningen en naar woonvormen met intensieve zorg (vaak intramurale plaatsen) nog groeit de komende decennia. Dit beeld verschilt echter sterk per regio. Waar de vraag groeit, wil Woonzorg Nederland hier mede verantwoordelijkheid voor nemen. Voorwaarden zijn dat er dagelijkse voorzieningen beschikbaar zijn en dat er samen met de gemeente en met zorgpartners gewerkt kan worden aan een zorgzame wijk of stad. De portefeuille van Woonzorg Nederland bestaat op dit moment uit 42.500 wooneenheden (zelfstandig en intramuraal). Het streven is deze portefeuille in tien jaar uit te breiden tot zeker 47.000 eenheden. En indien de vraag blijkt en ontwikkelmogelijkheden aanwezig zijn, tot 50.000 eenheden.	Woonzorg Nederland wil graag haar woningportefeuille in de gemeente uitbreiden. Op dit moment is er geen planvorming of positie in eigendom of waarin wij onderzoeken en/of participeren. Graag gaan wij met de gemeente in gesprek over de mogelijkheden, de markt en de vraag.
Woonzorg Nederland beperkt zich niet tot bepaalde landsdelen en voert geen actief beleid om zich uit bepaalde gebieden terug te trekken. Het kan voorkomen dat door verkoop of sloop het bezit wordt beperkt, bijvoorbeeld vanwege de kwaliteit van het betreffende pand of afnemende vraag in het gebied.	

4 Scheiden wonen en zorg

Woonzorg Nederland zet fors in op het scheiden van wonen en zorg, indien een complex zich daarvoor leent. Landelijk bouwt Woonzorg Nederland de komende vijf jaar circa 2.000 eenheden in intramurale complexen om tot circa 1.400 zelfstandige woningen. Het wonen is bepalend, de zorg volgt. Woonzorg Nederland realiseert woonconcepten waarin mensen zelfstandig kunnen wonen en bij zware zorg zelf kunnen kiezen welk contract ze daarbij hanteren. Het	In de gemeente Zwolle heeft Woonzorg Nederland 149 intramurale plaatsen en is met zorginstelling Driezorg in gesprek over woonzorgcentrum De Kievitsbloem, zijnde het enige verzorgingshuis in Zwolle-Zuid. Het uitgangspunt is om deze intramurale
--	---

ultieme streven is dat een verhuizing ook bij een toenemende zorgvraag niet nodig is, tenzij de bewoner dat zelf wil. Tegelijkertijd blijven er situaties waarin zelfstandig wonen echt niet meer kan. We zijn en blijven er nadrukkelijk ook voor deze groep zijn en blijven samen met zorgpartners nieuwe concepten ontwikkelen voor deze groep.	voorziening voor deze wijk in de toekomst te behouden.
--	--

5 Kwaliteit en duurzaamheid vastgoed

Woonzorg Nederland streeft ernaar dat al onze gebouwen goed onderhouden en duurzaam zijn, met een plus op veiligheid en toegankelijkheid gezien de doelgroep die zij huisvest.

5.1 Onderhoud en verbetering

Woonzorg Nederland investeert in verbetering van panden om de woonsituatie en/of de condities voor zorg- en dienstverlening of leefbaarheid te verbeteren. Bij het in stand houden van de complexen hanteren wij - zoals de meeste corporaties - een conditiescore conform de NEN 2767-norm van gemiddeld 3 (redelijk). Waarbij score 1 staat voor nieuwbouw en score 6 staat voor zeer slechte staat van onderhoud. De komende vijf jaar besteedt Woonzorg Nederland (uitgaande van 42.500 wooneenheden) gemiddeld 50 miljoen euro per jaar aan onderhoud en gemiddeld 14 miljoen euro per jaar aan verbeterings-investeringen. Dit is exclusief gemiddeld 25 miljoen euro per jaar aan verduurzaming / energiebesparing en 40 miljoen aan diverse projecten in renovatie, transformatie en (ver)nieuwbouw. Op basis van het ondernemingsplan 2018 t/m 2022 wordt de onderhouds- en investeringsplanning herijkt.	In 2018 staan in de gemeente Zwolle geen renovatie- en/of duurzaamheids-werkzaamheden gepland. De onderhoudsbegroting 2018 van Woonzorg Nederland wordt na goedkeuring door de directie aan de gemeente Zwolle beschikbaar gesteld.
Woonzorg Nederland bespreekt jaarlijks de plannen ten aanzien van groot onderhoud met de eventuele bewonerscommissie. Na gunning van de opdracht aan een aannemer worden de huurders geïnformeerd over de globale planning. De definitieve planning volgt via of Woonzorg Nederland of de aannemer.	

5.2 Veiligheid en toegankelijkheid

Veiligheid is voor de bewoners van Woonzorg Nederland van meer dan gemiddeld belang. De gebouwen voldoen uiteraard aan de wettelijke eisen	
--	--

op het gebied van brandveiligheid, legionella en asbest. Gezien de bovengemiddelde kwetsbaarheid van de bewoners investeert Woonzorg Nederland extra in veiligheid. Bij gebouwen die geheel of gedeeltelijk aan zorgpartijen verhuurt worden, worden hierover afspraken met de betreffende zorgpartij gemaakt.	
Wat betreft brandveiligheid plaatst Woonzorg Nederland in elke woning twee rookmelders die ook voor de doelgroep geschikt zijn. Daarnaast zorgt Woonzorg Nederland voor bijeenkomsten waar onze huurders uitleg krijgen wat ze wel / niet kunnen doen bij bijvoorbeeld brand. Een en ander samen met de brandweer en brandwondenstichting.	Alle zelfstandige woningen in directe verhuur door Woonzorg Nederland zijn voor 31 december 2017 voorzien van rookmelders.
Onze gebouwen en woningen zijn toegankelijk voor mensen met een rollator en grotendeels ook voor mensen in een rolstoel.	

5.3 Duurzaamheid inclusief groene energie

Woonzorg Nederland draagt vanzelfsprekend bij aan het realiseren van de afspraken uit het Landelijk Energieakkoord en het Klimaatakkoord van Parijs. Het streven is dat de gebouwen van Woonzorg Nederland in 2050 energieneutraal zijn. Over vijf jaar hebben landelijk de zelfstandige woningen gemiddeld label B.	
Van groot belang voor daadwerkelijke besparing is het gedrag van de bewoners. Ingezet wordt op een goede informatievoorziening aan bewoners over de besparingsmogelijkheden.	
Alle energie die Woonzorg Nederland inkoopt voor complexen is groene energie. Aanbieders worden daarop geselecteerd.	

6 Bejegening, dienstverlening en zorg

6.1 Persoonlijke aandacht

Bij alle panden van Woonzorg Nederland is een bewonersconsulent aanwezig. De bewoners waarderen de persoonlijke aandacht van de bewonersconsulent. Ze ervaren betrokkenheid en kunnen met alle vragen bij één persoon terecht. Er is iemand die een oogje in het zeil houdt, die signaleert	
---	--

en waar nodig het netwerk inschakelt voor advies, begeleiding of zorg. Wij pakken samen met de gemeente en sociale partners overlastsituaties aan. Woonzorg Nederland ziet een toename van overlastzaken, door met name psychische problemen, bij onze huurders. Bewoners moeten langer zelfstandig wonen en accepteren niet altijd de hulp.	
---	--

6.2 Ontmoeting

Voor de bewoners van Woonzorg Nederland is de mogelijkheid tot ontmoeting een belangrijke factor. Het zorgt voor een gevoel van veiligheid (mensen kennen elkaar) en welbevinden en het draagt bij aan het voorkomen van eenzaamheid. In of nabij nagenoeg elk gebouw is er de gelegenheid elkaar (spontaan en georganiseerd) te ontmoeten. De organisatie van activiteiten wordt overgelaten aan bewoners, al dan niet ondersteund door vrijwilligers en lokale partners.	
---	--

6.3 Dienstverlening en samenwerking met zorgpartijen

Zelfstandig blijven wonen ook als de zorgvraag groeit, vergt een pakket aan dienstverlening en zorg. Woonzorg Nederland beperkt zich tot: (1) klussen die direct met het wonen samenhangen, (2) signaleren en netwerken om te zorgen dat zorg en dienstverlening voor de bewoners voorhanden is en (3) afhankelijk van het gebouw verhuren van ruimten aan maatschappelijke en commerciële organisaties die diensten verlenen aan bewoners.	
--	--

Voor het tweede is samenwerking met gemeenten en lokale partners is cruciaal.	Woonzorg Nederland participeert in WWZ038.
--	---

Woonzorg Nederland biedt haar huurders een onderhoudsabonnement aan voor woningonderhoud waarvoor een huurder zelf verantwoordelijk is. Huurders hebben de vrijheid om tegen betaling gebruik te maken van dit onderhoudsabonnement. Glasschade en rioolverstopping worden middels fondsen in de servicekosten verrekend.	
--	--

In veel van de gebouwen van Woonzorg Nederland is (thuis)zorg aanwezig of in de directe nabijheid. Dat is in elk geval zo in de gebouwen die worden verhuurd aan zorgpartijen die daar zorg verlenen. In veel panden zijn ook andere zorg- en dienstverleners	
--	--

aanwezig, kleine winkeltjes of andere voorzieningen. De invulling gebeurt op basis van de vraag en in gesprek met gemeenten en bewoners, zodat de invulling zoveel mogelijk aansluit bij wat nodig is voor de bewoners. Van belang is eveneens de integratie van het complex en deze functies in de buurt en daarmee naar de bijdrage aan de leefbaarheid van het complex en de buurt.	
---	--

7 Samenwerking en overleg

7.1 Bewonersparticipatie

Voor Woonzorg Nederland is het Landelijk Huurders Platform (LHP) de vaste gesprekspartner bij opstellen en wijzigen van beleid. Daarnaast overlegt Woonzorg Nederland met bewonerscommissies over zaken die hun complex raken. Woonzorg Nederland versterkt de komende jaren de participatie van bewoners(commissies) bij onderhoud en renovatie. Bewoners(commissies) worden in een vroeg stadium betrokken bij planvorming, van ten minste informeren tot en met meedenken bij keuzen over de (invulling van de) aanpak.	
---	--

7.2 Geschillencommissie

Woonzorg Nederland heeft een klachtenprocedure en een onafhankelijke klachtencommissie. Klachten worden eerst lokaal bij de bewonersconsulent van Woonzorg Nederland gemeld. Indien dit niet het gewenste resultaat oplevert kan deze bij de clustermanager gemeld worden. Tenslotte kan men terecht bij de onafhankelijke klachtencommissie van Woonzorg Nederland.	De klachtenprocedure en klachtencommissie geldt voor alle huurders van Woonzorg Nederland.
---	---

7.3 Overleg met de gemeente en partners

Samenwerking tussen de gemeenten en Woonzorg Nederland is van groot belang om de verbinding tussen wonen en zorg goed te beleggen en duurzame buurten en wijken te realiseren. Uitbreiding van het aanbod en vernieuwing om wonen en zorg beter te verbinden kan geen van de partijen alleen.	
--	--

7.4 Looptijd prestatieafspraken

Deze prestatieafspraken gelden voor een periode van twee jaar, met een jaarlijkse concretisering in een terugblik (overzicht welke afspraken zijn gehaald en welke niet) en vooruitblik (overzicht voornemens komende jaar).

Woonzorg Nederland heeft op verzoek het overzicht ten aanzien van de achtervang en de eventuele herfinanciering ter beschikking.

Aldus ondertekend te Zwolle dd:-....-2017

Voor de afspraken in deze gemeente

Bestuurder: Cees van Boven

.....

Bewonerscommissie van complex Westenhage heeft aangegeven niet betrokken te willen worden bij het proces prestatieafspraken 2018.

Agenderingsverzoek Informatienota

In te vullen door de indiener van het agenderingsverzoek:

Naam indienende fractie:	Socialistische Partij & GroenLinks
Naam woordvoerder / contactpersoon	Brammert Geerling & Michiel van Harten
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Prestatieafspraken 2018
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	18-12-2017
Verzoek om agendering in de:	☐ Informatieronde ☒ Meningsvormende ronde

Voor de informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:

Voor de meningsvormende ronde moet de debatkraag zijn:

Zijn er aanvullende maatregelen en/of bijsturing nodig om de zorgen dat de huidige doelen worden gehaald? 2. Zijn er gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt aanvullende doelen/maatregelen nodig?

Aanleiding tot agenderen:

De woningmarkt is in korte tijd sterk veranderd (oververhitting)

Beoogd effect van Raadsbespreking:

Input leveren voor bijsturing voor de komende jaarschijf(en).

In te vullen door de raadsgriffie:

Opmerkingen:

In te vullen door de griffier:

Agenderingsverzoek gehonoreerd door de raad: ☐ Ja, d.d.
☐ Nee